

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

Ενημερωτικό δελτίο του

Πανελληνίου Συλλόγου
Θεματικού Φιλοτελισμού & Νεότητας

Έτος 9^ο, Νο 35. Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2008

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση , Έτος 9^ο, Τεύχος 35^ο, Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2008
Ιδιοκτήτης: ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΥ & ΝΕΟΤΗΤΑΣ
Εκδότης-Διευθνήτης: Π.Λεούσης.

Συντακτική Επιτροπή: Π.Λεούσης, Ν.Καρδούλης, Α.Ιατρίδης
Διεύθυνση: Αγίου Δημητρίου 12, 14452 Μεταμόρφωση. Τηλ. & Φαξ 210 2825134

www.thematic-philatelist.gr

Υπεύθυνος τυπογραφείου: "NOTA"

Διανέμεται δωρεάν στα μέλη. Ετήσια Συνδρομή € 10. Εγγραφή € 5.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γράμμα του προέδρου	1
Δικά μας και δικά σας νέα	2
Η μουσική στις Ολυμπιάδες	4
Γνωρίζετε το ginseng;	10
Αχ! Αυτό το πλάνο	11
Συλλογή <i>Ο καθένας το παπούτσι του!</i>	12
Αναδρομή στις ελληνικές φιλοτελικές εκθέσεις	20
Σφάλματα, σφάλματα... ..	22
Αλέξανδρος Φλέμινγκ και η πενικιλίνη	23
Η σωτηρία των Φιλών, ένα θαύμα της μηχανικής ...	24
Γουλιέλμος Τέλλος	28
Ανοικτή Επιστολή: <i>Οι μπαντελέτες</i>	30
Μιμάρ Σινάν, ο αρχιτέκτων.....	33
Ο ποδηλατικός γύρος της Γαλλίας	34
Φιούμε ή Ριέκα;	38
Αλογάκι της Παναγίας (ή του σατανά;)	40
Νέες εκδόσεις Ελλάδας - Κύπρου - ΟΗΕ.....	41
Διεθνείς εκθέσεις	44

CONTENTS

Editorial	1
Philatelic news.....	2
The music in the Olympiads	4
Do you know ginseng?	10
Thematic plans	11
Collection <i>Each one his shoe!</i>	12
History of the Hellenic Philatelic Exhibitions	20
Errors, errors... ..	22
Alexander Fleming and the penicillin	23
The salvation of Filae, a miracle of mechanics	24
William Tell	28
"Open Letter": <i>The bandellettes</i>	32
Mimar Sinan, the architect	33
Bicycle: The "Tour de France"	34
Fiume or Rijeka?	38
The insect mantis	40
New Greek, Cyprus and UNO stamp issues	40
International Exhibitions	44

Εικόνα εξωφύλλου: Υποδήματα διαφόρων ειδών και χρήσεων, από τη διακεκριμένη συλλογή της Marie Grislaïne Porte "Ο καθένας το παπούτσι του", μέρος της οποίας δημοσιεύουμε σήμερα

THE THEMATIC PHILATELIST

Quarterly Journal. No.35, July-September 2008

Owner: THE PANHELLENIC SOCIETY OF THEMATIC PHILATELY & YOUTH

Editor-Director: Pantelis Leoussis

Editorial Committee: P. Leoussis, N. Kardoulis, A. Iatridis

Address: 12, Agiou Dimitriou Str., GR-14452 Metamorphosi, Athens

Tel. & Fax: 0031- 210-2825134; e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

The journal is distributed gratis to the members

Annual subscription € 10. New members' subscription € 5

Οι 20 εντολές του Θεματικού συλλέκτη

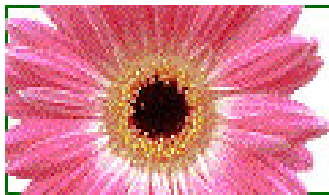
1. Φρόντισε να μάθεις φιλοτελισμό. Ο θεματικός φιλοτελιστής είναι πρώτα απ' όλα "φιλοτελιστής".
2. Διάλεξε ένα θέμα που αγαπάς πραγματικά.
3. Μελέτησε το θέμα σου σε όλες τις παραμέτρους του.
4. Μελέτησε καλά τους θεματικούς κανόνες.
5. Διεύρυνε καθημερινά τις θεματικές σου γνώσεις.
6. Μη χάνεις την ευκαιρία να επισκέπτεσαι φιλοτελικές εκθέσεις.
7. Γίνε μέλος συλλόγου που ασχολείται με το θεματικό φιλοτελισμό.
8. Δημιούργησε (και επανεξέτασε) προσεκτικά ένα κατανοητό και ισόρροπο πλάνο.
9. Βρες ένα τίτλο που να καλύπτει πραγματικά το θέμα σου.
10. Παρουσίασε φιλοτελικό υλικό που να καλύπτεται απ' τον τίτλο.
11. Αναζήτησε υλικό από όλες τις χώρες του κόσμου.
12. Βάλε στη συλλογή σου γραμματόσημα και φιλοτελικά αντικείμενα αποκλειστικά έκδοσης ταχυδρομείου.
13. Οργάνωσε τις σελίδες σου με λιτό, καθαρό και ισόρροπο τρόπο.
14. Γράψε κείμενα μικρά, λιτά και περιεκτικά.
15. Διατήρησε τη συνοχή του κειμένου σε όλη την έκταση της συλλογής σου.
16. Επανεξέτασε και ανάπλασε τη συλλογή σου πολλές φορές.
17. Επιζήτησε τη συμμετοχή σου σε επίσημες εκθέσεις συναγωνισμού.
18. Μην ακούς τις συμβουλές του οποιουδήποτε. Εμπιστέψου τους κριτές και τους πραγματικούς γνώστες.
19. Αποδέξου τις κρίσεις των κριτών σαν αθλητής σε αγώνες.
20. Σε κάθε σου ενέργεια εφάρμοσε ευθυκρισία και μέτρο.

Ο Θεματικός φιλοτελιστής έχει τιμηθεί με τα εξής μετάλλια:
EUROCUPRUM 2001 (Πολωνία) Χάλκινο, "ΕΦΙΛΑ 2002" (Ελλάδα) Μεγάλο Αργυρό
TEMEX 2003 (Αργεντινή) Μεγάλο Αργυρό, BRNO 2005 (Τσεχία) Επάργυρο
JERUSALEM 2006 Αργυρό, BALKANFILA 2007 Μεγάλο Αργυρό

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα μας
www.thematic-philatelist.gr

Προς τους φίλους αναγνώστες...

Τη στιγμή που γράφονται αυτές οι τελευταίες λέξεις της τριμηνιαίας "περιπέτειας" που λέγεται Θεματικός Φιλοτελιστής, το βλέμμα μας είναι στραμμένο στη Χαλκίδα, όπου πολλοί φίλοι μας, Θεματικοί ή μη, θα λάβουν μέρος σε λίγες μέρες στην -καθιερωμένη πια- φιλοτελική γιορτή της φιλόξενης ευβοϊκής πρωτεύουσας. Στο ισόγειο του πανέμορφου ιστορικού Δημαρχιακού Μεγάρου, δίπλα στον Πορθμό του Ευρίπου και στα ακούραστα-αικίνητα νερά του, θα φιγουράρουν οι "ακριβές" συλλογές μας, παλαιότερων και νεότερων συλλεκτών, βραβευμένες ή σε πρώτη παρουσίαση... Συλλογές που, σε κάθε περίπτωση, αποτελούν καρπό μακρόχρονης πνευματικής ενασχόλησης, αλλά και ψυχικής ξεκούρασης. Γιατί αυτό είναι φιλοτελισμός και, κυρίως, Θεματικός φιλοτελισμός.

Η ανταπόκριση του κοινού στην παρουσία της ιστοσελίδας μας ήταν ιδιαίτερα θετική. Μία από τις συνέπειες της ήταν και η εγγραφή νέων μελών. Παρά τις προσωρινές ατέλειες που τη χαρακτηρίζουν και τη σημαντική καθυστέρηση στην ενημέρωσή της, όλοι αναγνωρίζουν την προσπάθεια να αποτελέσει ένα χρήσιμο οδηγό φιλοτελικής θεματικής γνώσης για τους νέους θεματικούς. Όταν μάλιστα ολοκληρωθεί και η μετάφρασή της στα αγγλικά - κάτι που αποτελεί θέμα ημερών-, είναι βέβαιο ότι θα φανεί χρήσιμη και σε αλλοδαπούς φιλοτελιστές "περιηγητές του διαδικτύου", αλλά και στις -συχνά πολύτιμες- επαφές μας μαζί τους.

Το περιοδικό μας, πιστό στις υποσχέσεις του, τεύχος με το τεύχος βελτιώνει την ύλη του, αλλά και "καλλωπίζεται". Ομορφαίνει για να είναι αντάξιο των ανθρώπων που το αγαπούν και το υποστηρίζουν. Συνάμα, φροντίζει με ιδιαίτερη προσοχή την αρθρογραφία του, τη θεματολογία του, θεωρώντας ότι ένα θεματικό περιοδικό δεν πρέπει και δεν μπορεί να είναι μόνο ένας μεταφορέας φιλοτελικών γνώσεων και ειδήσεων. Πρέπει ταυτόχρονα να προσφέρει ευχαρίστηση στον αναγνώστη και, κυρίως, να αντιπροσωπεύει το μορφωτικό χαρακτήρα του θεματικού φιλοτελισμού, αυτού που διευρύνει τους ορίζοντες της γνώσης, της μόρφωσης, του πολιτισμού.

Τέτοιος είναι ο Θεματικός Φιλοτελιστής και τέτοιες οι φιλοδοξίες μας.

Καλό χειμώνα σε όλους!

Ο πρόεδρος

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑ ΣΑΣ ΝΕΑ!

Έκθεση στη Λάρισα

Η Φιλοτελική Ένωση Λάρισας διοργάνωσε από 8 έως 12 Μαΐου 2008 την "Γ' Λαρισαϊκή Έκθεση Γραμματοσήμου και Συλλεκτικών Αντικειμένων", η οποία φιλοξενήθηκε στο κτήριο της Δ.Ε.Υ.Α.Λ. (Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης).

Η έκθεση είχε ενταχθεί στα πλαίσια των εκδηλώσεων "ΑΧΙΛΛΕΙΑ 2008" του Δήμου Λαρισαίων.

Περισσότερες πληροφορίες δεν έγιναν γνωστές.

Νέα Δ.Σ. φιλοτελικών εταιρειών

- Στις 2 Φεβρουαρίου 2008 ο Φιλοτελικός Όμιλος Γλυφάδας διενήργησε αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέου Δ.Σ., το οποίο συστήθηκε σε σώμα ως εξής: Πρόεδρος Χ. Σπανός, Αντιπρόεδρος Ν. Γκούβερης, Γ. Γραμματέας Α. Τσιπιτσής, Ταμίας Κ. Κουτέπας, Έφορος Μ. Μακρόπουλος, Μέλη Κ. Γεωργακόπουλος και Γ. Βλάχος.

- Μετά τις αρχαιρεσίες της Φιλοτελικής Εταιρείας Πατρών της 24 Μαΐου 2008, το νέο Δ.Σ. διαμορφώθηκε ως εξής: Πρόεδρος Γ. Αρβανιτάκης, Αντιπρόεδρος Κ. Χατζής, Γραμματέας Σ. Στασινόπουλος, Ταμίας Σ. Σιδέρης, Ειδ. Γραμματέας, Ν. Παπανικολάου, Υπεύθυνος Δημοσίων Σχέσεων Φ. Ανδρεόπουλος, Μέλος Ν. Κουσοπέταλος.

Δύο τιμητικές για τη χώρα μας εκλογές

Στις πρόσφατες εκλογές που διεξήχθησαν στο Βουκουρέστι, κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας έθεσης EFIRO 2008, για την εκλογή προέδρου της Επιτροπής Φιλοτελικής Φιλολογίας της FIP, πρόεδρος εκλέχτηκε παμψηφεί ο πρόεδρος της ΕΦΟ Αντώνης Βιρβίλης. Στην αντιστοιχη θέση της Επιτροπής Μαξιμαφιλίας επανεξελέγη ο Κύπριος Νίκος Ράγκος.

Ο Σύλλογός μας εκφράζει και στους δύο τα θερμά του συγχαρητήρια και εύχεται καλή επιτυχία στο έργο τους.

Γνωστός θεματικός, νέο μέλος ΔΣ της FEPA

Μετά την παραίτηση του Α. Βιρβίλη από το ΔΣ της FEPA, λόγω ασυμβίβαστου μετά την εκλογή του ως προέδρου της Επιτροπής Φιλοτελικής Φιλολογίας της FIP, στο συνέδριο της FEPA που έλαβε χώρα στη Βιέννη την περίοδο της έκθεσης WIPA 2008 εξελέγη προσωρινά, και μέχρι τις γενικές εκλογές που θα γίνουν κατά τις εκλογές του προσεχούς έτους, ο Ιταλός Giancarlo Morolli.

Όπως γνωρίζουμε, ο νεοεκλεγείς είναι ένας από τους επιφανέστερους θεματικούς σε παγκόσμιο επίπεδο, με μακρόχρονη προσφορά από διάφορες θέσεις, κυριότερη από τις οποίες ήταν αυτή του προέδρου της Επιτροπής Θεματικού Φιλοτελισμού της FIP επί σωρεία ετών.

Επάνοδος του κ. Σχοινά στη Διεύθυνση Φιλοτελισμού ΕΛΤΑ

Έγινε γνωστό ότι ο κ. Βασίλειος Σχοινάς επανήλθε στη θέση του Διευθυντού Φιλοτελισμού, διατηρώντας ταυτόχρονα τη θέση Γενικού Επιθεωρητού που κατέλαβε μετά την -προσωρινή-, όπως αποδείχτηκε- αποχώρησή του από τη Διεύθυνση Φιλοτελισμού.

Ο Σύλλογός μας θερμά συγχαίρει, εύχεται καλή επιτυχία στη νέα του προσπάθεια, αλλά και καλή συνεργασία με τον φιλοτελικό κόσμο (κάτι που μάλλον απουσιάζει τον τελευταίο καιρό).

Επιστολή-απάντηση του ΕΛΤΑ προς την ΕΦΟ για την Παγκόσμια Έκθεση του 2011

Όπως γνωρίζουμε, το 2011 σηματοδοτεί μία μεγάλη φιλοτελική επέτειο: τα 150 χρόνια από την έκδοση του πρώτου ελληνικού γραμματοσήμου. Όπως όλες οι Φιλοτελικές Ομοσπονδίες στον κόσμο, έτσι και η Ελληνική, θεώρησε πως η επέτειος αυτή είναι ιδανική ευκαιρία για μία παγκόσμια φιλοτελική έκθεση. Μία τέτοια εκδήλωση κρίνεται απαραίτητη και οφειλόμενη στο

φιλοτελικό κόσμο της χώρας, καθώς η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα της Ευρώπης που δεν έχει πραγματοποιήσει έκθεση τέτοιας εμβέλειας.

Για το σκοπό αυτό, η ΕΦΟ κατάρτισε σχέδιο προϋπολογισμού και μία αντιπροσωπεία της επισκέφτηκε τον Διευθύνοντα Σύμβουλο ΕΛΤΑ κ. Β. Ταρπαντζή, στον οποίο και εξέθεσε το αίτημα, με ταυτόχρονη κατάθεση των στοιχείων.

Ακολούθησε επιστολή της ΕΦΟ με ημερομηνία 26/01/2008, για την επί αποδείξει έγγραφη καταγραφή του αιτήματος. Όμως, καθώς πέρασαν μήνες χωρίς καμία απάντηση, στις 10/05/2008 έστειλε δεύτερη επιστολή, με την παράκληση της επίσπευσής της.

Τελικά, στις 23 Ιουλίου 2008, έξι μήνες μετά την υποβολή του αιτήματος, η ΕΦΟ έλαβε την ακόλουθη απάντηση, με υπογραφή του κ. Β. Λούκα αντί αυτής του κ. Ταρπαντζή στον οποίο είχε αποταθεί:

ΘΕΜΑ: "Διοργάνωση Παγκόσμιας Φιλοτελικής Έκθεσης"

Κύριοι,

Σε συνέχεια του από 10/5/2008 εγγράφου σας αναφορικά με την διοργάνωση Παγκόσμιας Φιλοτελικής Έκθεσης το έτος 2011 από την Ομοσπονδία σας, η Εταιρία μας ευχαρίστως θα σας συνδράμει διαθέτοντας σας τα απαιτούμενα πλαίσια. Κατανοούμε την αναγκαιότητα και την προβολή που θα έχει η χώρα μας από την διοργάνωση της Έκθεσης αυτής, και είμαστε βέβαιοι ότι με τις κατάλληλες ενέργειες θα μπορέσετε να εξασφαλίσετε τις απαιτούμενες χορηγίες προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή διεξαγωγή της και η επιτυχής υλοποίηση της.

*Με εκτίμηση
Βασίλειος Λούκας*

Το ετήσιο βοήθημα του ΕΛΤΑ

Ήδη διανύουμε τον δέκατο μήνα του έτους και οι φιλοτελικοί σύλλογοι της χώρας δεν έλαβαν ακόμα το ετήσιο οικονομικό βοήθημα του

ΕΛΤΑ. Ας ελπίσουμε ότι δεν θα επαναληφθεί η πρακτική που εφαρμόστηκε προς διετία, οπότε οι σύλλογοι δεν έλαβαν καθόλου χρήματα, με το σκεπτικό ότι αυτά θα δίνονται τον επόμενο χρόνο βάσει των πεπραγμένων του προηγούμενου. Ο δεύτερος χρόνος κοντεύει να περάσει...

Η εθνική ιταλική έκθεση VASTOPHIL 2008 και η εκεί ελληνική παρουσία

Στην εθνική έκθεση της Ιταλίας (μία από τις τρεις εθνικού επιπέδου που διεξάγονται εφέτος στη γείτονα χώρα) που πραγματοποιήθηκε για όγδοη συνεχή χρονιά στην πόλη Vasto, προσκλήθηκαν και φιλοξενήθηκαν από την Ιταλική Φιλοτελική Ομοσπονδία και τους διοργανωτές ο Πρόεδρος και ο Γ. Γραμματέας της ΕΦΟ Α. Βιρβίλης και Π. Λεούσης.

Η έκθεση που είχε τριήμερη διάρκεια (26-28 Σεπτεμβρίου 2008) περιλάμβανε τις τάξεις σύγχρονης Ταχυδρομικής Ιστορίας, Αεροφιλοτελισμού, Μαξιμαφιλίας, Παραδοσιακού Φιλοτελισμού νεώτερων χρόνων (1945 μέχρι τις μέρες μας) και Ενός Πλαισίου.

Η VASTOPHIL 2008, λιτή σε μέσα αλλά μεστή σε υψηλού επιπέδου εκθέματα, απέδειξε για μία ακόμα φορά το υψηλό επίπεδο του ιταλικού φιλοτελισμού.

Με την πρόσκληση αυτή επιβεβαιώθηκαν οι άριστες σχέσεις μεταξύ των Ομοσπονδιών των δύο φίλων χωρών και δόθηκε η ευκαιρία για χρήσιμες ανταλλαγές απόψεων επί φιλοτελικών θεμάτων.

Παρόντες και οι Luciano Calenda, Franco Fanci, Paolo Guglielminetti, πρόεδρος και μέλη, αντίστοιχα, του ΔΣ της Ιταλικής Θεματικής Εταιρείας (CIFT), με την οποία ο σύλλογός μας έχει άριστες σχέσεις φιλίας και συνεργασίας (ανταλλαγές άρθρων, φιλοτελικού υλικού, συμμετοχή στις περιοδικές δημοπρασίες, κλπ.).

ΧΑΛΚΙΔΑ 2008
15-19 Οκτωβρίου 2008
Είμαστε όλοι καλεσμένοι!

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΙΣ ΟΛΥΜΠΙΑΔΕΣ

του Παντελή Λεούση

Εισαγωγή

Η μουσική είχε ανέκαθεν πρωταγωνιστικό ρόλο στις Ολυμπιάδες. Χρησιμοποιήθηκε για την ανάκρουση των εθνικών ύμνων, για την εξύψωση του εθνικού φρονήματος των αθλητών και των ομάδων που συμμετέχουν, για την απόδοση τιμής στους νικητές, για τη μουσική επένδυση των διαφόρων παράλληλων εκδηλώσεων, για να δώσει τον βηματισμό σε παρελάσεις, για να προσελκύσει το ενδιαφέρον των θεατών σε συγκεκριμένες στιγμές... Ταυτόχρονα οι διοργανωτές χρησιμοποιούν τη μουσική για την προβολή και επίδειξη του πολιτιστικού τους επιπέδου, διοργανώνοντας, μέσα και έξω από τα στάδια, συναυλίες κλασικής μουσικής (συμφωνίες, ορατόρια, μουσική δωματίου, τραγουδιού) ή για να προβάλλουν το λαϊκό τους πολιτισμό (παραδοσιακά συγκροτήματα, εθνικές μουσικές κλπ.).

Είναι πλήθος τα ονόματα των καλλιτεχνών, μικρών και μεγάλων, περισσότερο ή λιγότερο γνωστών, που συνέβαλαν με τη μουσική τους στην καλύτερη επιτυχία των Ολυμπιάδων. Η κάθε χώρα χρησιμοποίησε συνθέτες και εκτελεστές μέσα από το σπουδαιότερο μουσικό δυναμικό της γι' αυτό το σκοπό.

Πολλοί από αυτούς τιμήθηκαν από τις χώρες τους με εκδόσεις γραμματοσήμων ή άλλων φιλοτελικών ντοκουμέντων, δίνοντας την ευκαιρία της παρουσίαισής του παρόντος θεματικού φιλοτελικού άρθρου.

Προολυμπιακή περίοδος

Η ιδέα για διεθνείς αθλητικούς αγώνες, ένα είδος αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων της Ελληνικής αρχαιότητας, άρχισε να καλλιεργείται στη σκέψη του βαρόνου Πιερ ντε Κουμπερτέν (1863-1937) από τη δεκαετία του 1880. Μετά από επαφές, αλληπάλληλα ταξίδια, αλληλογραφία με ελληνικούς και ξένους παράγοντες και πολλά σχετικά

συγγράμματα και δημοσιεύσεις, το καλοκαίρι του 1893 άρχισε η τελική προσπάθεια, η οποία απέδωσε καρπούς στις 16 Ιουνίου 1894, οπότε και διεξήχθη το Διεθνές Αθλητικό Συνέδριο του Παρισιού, παρουσία 2000 συνέδρων και 78 αντιπροσώπων από εννέα χώρες. Ήταν το Συνέδριο που πήρε τις ιστορικές αποφάσεις για την “ανάσταση των Ολυμπιακών Αγώνων” –όπως το ονόμασε ο Κουμπερτέν-, αρχής γενομένης από αυτή των Αθηνών του 1896.

Αναφέρεται ότι ο Κουμπερτέν (Εικ. 1), για να επηρεάσει τους συνέδρους ώστε οι προτάσεις του να γίνουν ευμενέστερα αποδεκτές, χρησιμοποίησε μέσα στην αίθουσα του Συνεδρίου επιλεγμένα κομμάτια κλασικής μουσικής. Κήρυξε μάλιστα την έναρξη των εργασιών του Συνεδρίου μόνο μετά το πέρας

της άτυπης αυτής συναυλίας!

Αυτή θα μπορούσε να θεωρηθεί ως η πρώτη συμμετοχή της μουσικής στην ιστορία των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων.

Άλλο χαρακτηριστικό μουσικό γεγονός που αναφέρεται σ' αυτό το Συνέδριο είναι και η – μέσα σε πανηγυρική και εορταστική ατμόσφαιρα- πρώτη εκτέλεση του *Δελφικού Ύμνου του Απόλλωνα* από πολυμελή χορωδία. Οι οιωνοί, τόσο για την αποδοχή της πρότασης για την Αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων όσο και για το μέλλον της Ελλάδας γενικότερα, ήταν

άριστοι. Η αποδοχή της θέσης του εκπροσώπου της Ελλάδας στο Συνέδριο από το ευπατρίδη διανοούμενο Δημήτρη Βικέλα (Εικ. 2) που έγινε μετά από πρόταση του προέδρου του Πανελληνίου Γυμναστικού Συλλόγου Ιωάννη Φωκιανού, εξασφάλισε ισχυρή ελληνική εκπροσώπηση και γενική αποδοχή, λόγω του κύρους και της προσωπικότητάς του. Ταυτόχρονα, τα νέα από τις πρόσφατες ανασκαφές σε Ολυμπία και Δελφούς ήταν εκπληκτικά. Η Γερμανική Αρχαιολογική Σχολή είχε πρόσφατα ανακοινώσει ότι στην Ολυμπία

1

2

βρέθηκαν ο Ερμής του Πραξιτέλη και τα γλυπτά των αετωμάτων του ναού (Εικ. 3), ενώ, λίγα λεπτά πριν την εκτέλεσή του Δελφικού Ύμνου στον Απόλλωνα (Εικ. 5 & 9) που προαναφέραμε, ο διαπρεπής αρχαιολόγος και σύνεδρος Theodore Reinach είχε αναφερθεί στις πρόσφατες ανασκαφές των Δελφών από τη Γαλλική Αποστολή και στις σπουδαίες ανακαλύψεις που ακολούθησαν, όπως ο Θησαυρός των Αθηναίων (Εικ. 4), πλήθος αγαλμάτων και επιγραφών, μεταξύ των οποίων και ο περίφημος Ύμνος στον Απόλλωνα, ένα από τα ελάχιστα τεκμήρια αρχαίας ελληνικής μουσικής σημειογραφίας που διασώθηκαν.

Λέγεται πως όλες αυτές οι χαρμόσυνες ειδήσεις

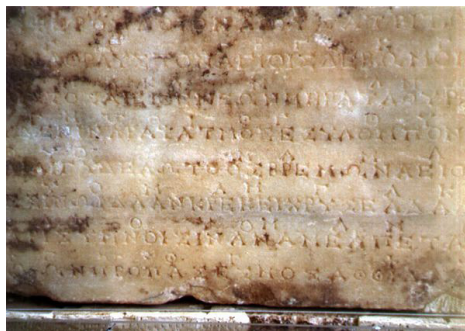

3. Μερικά από τα ευρήματα της Αρχαίας Ολυμπίας που έδωσαν την ιδέα της Αναβίωσης των Ολυμπιάδων στον Κουμπερτέν: Ο Ερμής του Πραξιτέλη και αναγλυφα από το τις μετόπες του ναού του Διός με αναπαριστάσεις άθλων του Ηρακλή.

έδωσαν στον Κουμπερτέν την ιδέα την Αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων.

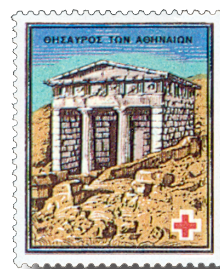
1^η Ολυμπιάδα (1896, Αθήνα).

Οι πληροφορίες για τις μουσικές που σύνδεσαν την πρώτη Ολυμπιάδα του 1896 είναι λίγες και φτωχές. Είναι όμως φυσικό και αυτές οι μουσικές εκδηλώσεις να ήταν λίγες. Από μια χώρα

5. Η πλάκα με τον Δελφικό Ύμνο στον Απόλλωνα, ένα από τα ελάχιστα δείγματα αρχαίας ελληνικής μουσικής σημειογραφίας που διασώθηκαν

μικρή σαν την Ελλάδα, που η έκτασή της περιοριζόταν ακόμη από την Πελοπόννησο μέχρι τη Θεσσαλία, μόλις πριν 70 χρόνια απελευθερωμένη από μακράννη σκλαβιά και τρία χρόνια μετά το ιστορικό "δυστυχώς επτωχεύσαμεν" του Χαρίλαου Τρικούπη, είναι φυσικό να μην περιμένει κανείς μεγάλες και εντυπωσιακές μουσικές εκδηλώσεις.

4. Θησαυρός των Αθηναίων στους Δελφούς, από τα σπουδαία ευρήματα του τέλους του 19^{ου} αι.

Ο προϋπολογισμός των 600.000 δραχμών για την όλη διοργάνωση δεν άφηνε πολλά περιθώρια. Έλειπαν εξάλλου και τα μέσα, η παράδοση, αλλά και οι προηγούμενη εμπειρία, την οποία απέκτησαν προοδευτικά οι οργανωτές των επόμενων Ολυμπιάδων. Πάντως, τόσο η Ελληνική κυβέρνηση, όσο και η Ολυμπιακή Επιτροπή και οι Εθνικοί Ευεργέτες, έκαναν το βέλτιστο δυνατό ώστε να ανταποκριθεί η Ελλάδα στις απαιτήσεις που η τέλεση των Αγώνων του 1896 επέβαλαν. Παρόλη την θλιβερή οικονομική κατάσταση στην οποία βρισκόταν το Ελληνικό κράτος την εποχή εκείνη, όλοι προσπάθησαν να ανταπεξέλθουν στις οργανωτικές τους υποχρεώσεις έναντι των διεθνών καλεσμένων.

Το γεγονός ήταν εξίσου σημαντικό και για τον μουσικό Ελληνικό κόσμο, γι' αυτό και υπήρξε μεγάλη κινητικότητα και δραστηριότητα, κυρίως από τους δυτικοτραφείς Επτανήσιους μουσικούς μας. Εξάλλου, ότι εκινείτο μουσικά την περίοδο εκείνη οφειλόταν σχεδόν αποκλειστικά στους επτανήσιους μουσικούς.

Το σημαντικότερο στοιχείο μουσικού ενδιαφέροντος της Ολυμπιάδας του 1896 ήταν, ασφαλώς,

6. Γκαμπριέλ Φορέ

η πρώτη εκτέλεση του *Ολυμπιακού Ύμνου* (Εικ. 7 & 12), τόσο διότι αυτή η εκτέλεση αποτέλεσε τη σημαντικότερη μουσική εκδήλωση των Αγώνων, όσο και για το γεγονός ότι η μετέπειτα καθιέρωσή του ως μόνιμου μουσικού συμβόλου των Αγώνων του έδωσε ένα χαρακτηριστήρα οικουμενικό και διαχρονικό. Αξίζει, νομίζω, τον κόπο να αναφερθούμε διεξοδικότερα στην πρώτη αυτή εκτέλεση, αλλά και ιστορικό της δημιουργίας, και της, αργότερα, καθιέρωσής του.

Η πρώτη σκέψη για τη δημιουργία ενός μουσικού συμβόλου των Ολυμπιάδων χρονολογείται από το 1894 και ανήκει -και αυτή- στο βαρόνο Πιέρ ντε Κουμπτερέν. Όπως ήδη είπαμε, μόλις ένα χρόνο πριν είχε ανακαλυφθεί από την Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή στους Δελφούς ο περίφημος *Δελφικός Ύμνος*. Ο Κουμπτερέν πρότεινε να χρησιμοποιηθεί αυτός ο ύμνος στον κείμενο και η μελοποίησή του να ανατεθεί στον διάσημο Γάλλο συνθέτη Γκαμπριέλ Φορέ (Εικ. 6). Η πρόταση αυτή δεν είχε συνέχεια.

Αντίθετα, επιτυχής εξέλιξη είχε η πρόταση του Δημητρίου Βικέλα και του Τιμολέοντος Φιλήμωνα. Οι δύο αυτοί πρωτεργάτες του Ελληνικού Ολυμπιακού Κινήματος εισηγήθηκαν στην Ολυμπιακή

7. Σαμάρας-Παλαμάς και μουσικό απόσπασμα του Ολυμπιακού Ύμνου

(1861-1917) (Εικ. 7 & 10).

Βρισκόμαστε ένα χρόνο πριν τη διεξαγωγή

των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων, οι προετοιμασίες για την αναβίωση τους βρίσκονται σε εξέλιξη και η δημιουργία ενός μουσικού συμβόλου για την Ολυμπιάδα της Αθήνας έχει κριθεί ως απαραίτητη.

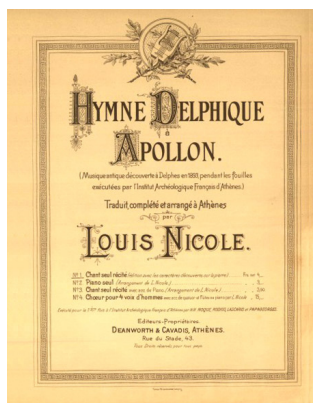
Η ανάθεση της σύνθεσης του *Ολυμπιακού Ύμνου* στους δύο άνδρες δεν επιλέχτηκε τυχαία. Ο Παλαμάς είχε πριν λίγο εκδώσει τη βραβευμένη συλλογή του "*Τα μάτια της ψυχής μου*", επιβεβαιώνοντας άλλη μία φορά την αξία του ως σπουδαίου ποιητή, ενώ ο Σαμάρας ήταν αδιαμφισβήτητα ο σπουδαιότερος συνθέτης όπερας που η Ελλάδα είχε αναδείξει μέχρι τότε. Είχε ήδη στο ενεργητικό

του τρεις όπερες ("*Φλόρα Μιράμπιλις*", "*Λιονέλλα*" και "*Η μάρτυς*") οι οποίες σημείωσαν σημαντική επιτυχία στις διεθνείς σκηνές, κυρίως της Ιταλίας.

Η πρώτη εκτέλεση του *Ολυμπιακού Ύμνου* έγινε στο καλλιμάρμαρο στάδιο (Εικ. 8 & 15), στις

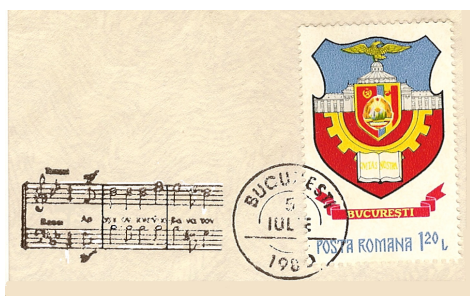
8. Το καλλιμάρμαρο στάδιο.

9. Δελφικός Ύμνος στον Απόλλωνα. Εξώφυλλο της παρτιτούρας της πρώτης μεταγραφής του

(10) Σπύρος Σαμάρας (σε σφραγίδα Σλοβακίας) και (11) Κωστής Παλαμάς, οι συντελεστές του Ολυμπιακού Ύμνου. (12) Δεξιά, τα πρώτα μουσικά μέτρα του ίδιου ύμνου σε σφραγίδα Ρουμανίας

(13) Ο Διάδοχος Κωνσταντίνος εκφώνησε τον αναρκτήριο λόγο και (14) ο βασιλιάς Γεώργιος Α' κήρυξε της έναρξη της Ολυμπιάδας του 1896

25/3/1896, υπό την διεύθυνση του συνθέτη. Μετά την προσέλευση των βασιλέων στις 3:00 μ.μ., και την ομιλία του περιστοιχισμένου από τα μέλη της Ολυμπιακής Επιτροπής διαδόχου Κωνσταντίνου (Εικ. 13), ο βασιλιάς Γεώργιος (Εικ. 14) κήρυξε την έναρξη των Αγώνων με τις επευφημίες του κόσμου. Αμέσως μετά, το πρώτο μουσικό κομμάτι που ακούστηκε, εκτελεσμένο από πολυμελή χορωδία και συμφωνική ορχήστρα, ήταν ο *Ολυμπιακός ύμνος*.

Σύμφωνα με μαρτυρίες, ο αριθμός των εκτελεστών ήταν γύρω στα 200 άτομα, πρωτοφανής για τα μέχρι τότε δεδομένα. Μόλις ακούστηκε το "Αρχαίο πνεύμα αθάνατο", με τις μεγαλόπρεπες συγχορδίες και τον εντυπωσιακό μουσικό συμφωνικό χαρακτήρα, το πλήθος κατελήφθη από συγκίνηση και ενθουσιασμό και ξέσπασε σε ζητωκραυγές.

Περιπτώ να αναφέρει κανείς ότι ο Σπύρος Σαμάρας διευθύνοντας τον *Ολυμπιακό Ύμνο* έζησε τις πιο ένδοξες στιγμές της σταδιοδρομίας του, ενδοξότερες ίσως και από αυτές που είχε ζήσει στα πόντιοι των μεγάλων θεάτρων. Στο κατάμεστο καλλιμάρμαρο ο Ύμνος του είχε την ευκαιρία

Αθήνα, 10.04.1896. Συνεδρίαση της ΔΟΕ. Ορθιοί: Willibald Gebhardt (Γερμανός), Jiří Guth-Jarkovský (Τσέχος), Ferenc Kemeny (Ούγγρος), Viktor Balck (Σουηδός), Καθιστοί: Pierre de Coubertin (Γαλλός), Δ. Βικέλας, Alexei de Boutowsky (Ρώσος)

να ακουστεί από πολλές χιλιάδες συμπολίτες και συμπατριώτες του (Εικ. 15), που ασφαλώς πολύ λίγα γνώριζαν γι' αυτόν και το υπόλοιπο έργο του. Οι αίθουσες συναυλιών του 1896 δεν ήταν ακόμη χώρος για όλους τους Αθηναίους, για όλους τους Έλληνες. Μπροστά σε τέτοιο πλήθος, ο *Ολυμπιακός Ύμνος* του χάριζε την καθολική αναγνώριση. Ίδου τι έγραφε ο συνθέτης στον Λορέντζο Μαβίλη λίγους μήνες μετά την Ολυμπιάδα:

"Ήτο δι' εμέ κότινος ης ιεράς Άλτεως. Μοι τον επεφύλαττεν η πατρίς εις τον αγώνα μου εν τη τέχνη".

Αλλά και σε βάθος χρόνου, το έργο αυτό έμελλε να είναι εκείνο που θα διατηρούσε ζωντανή την καλλιτεχνική του μνήμη στο διηνεκές.

Ο Σαμάρας χρησιμοποίησε και πάλι τη μουσική του *Ολυμπιακού Ύμνου* (Εικ. 16) το 1908, στην εισαγωγή της όπεράς του *Ρέα*, το τελευταίο ολοκληρωμένο έργο του συνθέτη.

Ο Μανόλης Καλομοίρης (Εικ. 17), μόλις ανέλαβε γενικός διευθυντής της νεοσύστατης Εθνικής Λυρικής Σκηνής, παρουσίασε σαν πρώτο έργο τη *Ρέα* του Σαμάρα (Απρίλιος 1944). Αυτό δεν τον εμπόδισε όμως να αμφισβητήσει έντονα τον ελληνικό χαρακτήρα

του *Ολυμπιακού Ύμνου*. Για τον Καλομοίρη ο ελληνικός μεσαιώνας –το λιμπρέτο της *Ρέας* εκτυλίσσεται τον 14^ο αιώνα, στη μεσαιωνική Χιο-έπρεπε να ταυτίζεται αποκλειστικά με μελωδίες και μουσικές ανατολικού τύπου. Μη δεχόμενος τις δυτικότερες αντιλήψεις που επικρατούσαν

15. Το κατάμεστο καλλιμάρμαρο στα εγκαίνια των Αγώνων

17. Μαν. Καλομοίρης. Αμφισβήτησε τον ελληνικό χαρακτήρα του Ολυμπιακού Ύμνου

16. Προμετωπίδα της πρώτης έντυπης έκδοσης του Ολυμπιακού Ύμνου

18. Αρίγκο Μπόιτο και σκηνή από την όπερα *Μεφιστοφελής*

στην Ελλάδα στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, επέμενε πως μόνο βυζαντινά ορθόδοξα μουσικά στοιχεία πρέπει να έχουν θέση στα έργα των ελλήνων δημιουργών για να χαρακτηριστούν ως εθνικά.

Απόψεις, συχνά εκ διαμέτρου αντίθετες, υπήρχαν και θα υπάρχουν πάντα. Όμως μακάρι η ελληνική μουσική παραγωγή να διέθετε περισσότερα έργα της αξίας της *Ρέας* του Σπύρου Σαμάρα. Κάποιο από αυτά θα είχε ασφαλώς καλύτερη τύχη και θα απέφευγε το σκληρό πέπλο της λήθης που σκεπτάζει ολόκληρη την σημαντική παραγωγή του καλού κερκυραίου συνθέτη. Ασφαλώς του άξιζε καλύτερη τύχη από του να μένει γνωστός μόνο σαν "συνθέτης του Ολυμπιακού Ύμνου".

Εκτός από την ανάθεση στους Παλαμά-Σαμάρα του *Ολυμπιακού Ύμνου* που προοριζόταν για την τελετή έναρξης, είχε επίσης ανατεθεί στο Διονύσιο Λαυράγκα (1860-1941) η σύνθεση ενός έργου για την επίσημη συναυλία του τέλους της πρώτης ημέρας των Αγώνων, σε στίχους του Ιωάννη Πολέμη (1862-1924). Το *Πένταθλο* -όπως λέγεται το έργο- είχε δύο μέρη. Στο πρώτο περιγράφονταν η είσοδος των αθλητών στο Στάδιο, η θυσία του ταύρου, τα διάφορα αγωνίσματα κλπ., και στο δεύτερο ο θρίαμβος του Ολυμπιονίκου και ο τελικός ύμνος προς την Ελλάδα.

Στις μουσικές εκδηλώσεις της Ολυμπιάδας των Αθηνών συμμετείχαν οι μπάντες του στρατού, του ναυτικού, του Δήμου των Αθηνών καθώς και των γύρω δήμων, μεταξύ των οποίων και η μπάντα του Λαυρίου. Συμμετείχαν επίσης μπάντες άλλων γειτονικών περιοχών, αλλά και πιο απομακρυσμένων, όπως αυτές της Πάτρας, της Λευκάδας, της Κεφαλληνίας και της Ζακύνθου. Συνολικά έλαβαν μέρος εννέα μπάντες, καθώς και αρκετές χορωδίες.

Ωστόσο, στην εκτέλεση του Ολυμπιακού ύμνου δεν μπόρεσαν να λάβουν μέρος όλες οι φιλαρμονικές (μεταξύ αυτών και της Ζακύνθου και Λευκάδας) γιατί στις πρόβες διαπιστώθηκε ότι "*δεν διέθεταν όλες την απαιτούμενη συνήχηση*"!

Το βράδυ της 25^{ης} Μαρτίου δόθηκε επίσημη συναυλία στο Δημοτικό Θέατρο, στην οποία η αρχαιότερη και καλύτερη φιλαρμονική -αυτή της

20. Ριχάρδος Βάγνερ. Η εισαγωγή από την όπερα του *Ριέντιν* ακούστηκε στο Στάδιο

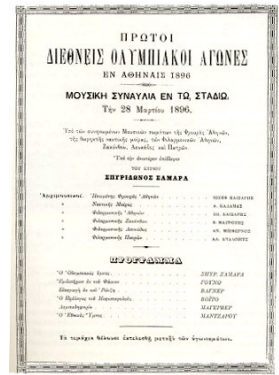
19. Φλόρα Μιράμπιλις. Προμετωπίδα της παρτιτούρας της όπερας

Κέρκυρας- κατέλαβε τιμητική θέση. Ωστόσο -όπως αναφέρει ο Λαυράγκας στα απομνημονεύματά του-, "*Δεν εξετιμήθη αρκετά και όσον της άξιζε, διότι το μάκρος των δύο μεγάλων ποτ-πουρί που ανέκρουσε εν συνεχεία, εξήντησε την υπομονή του κοινού και εδημιούργησε γύρω της ένα περιβάλλον όχι ευνοϊκόν. Ένας, ένας από τους ακροατάς απεσύρετο δυσφορών και διαμαρτυρόμενος, όταν δε, έπειτα από μιάμισης ώρας ορυμαγδόν εξήντα χάλκινων και κρουστών οργάνων, έδωσαν ο Θεός να τελειώσουν τα ποτ-πουρί, ολίγοισι είχαν απομείνει στην αίθουσαν.*"

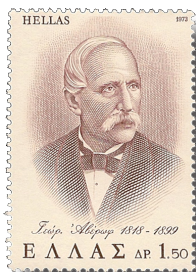
Τα υπόλοιπα έργα της συναυλίας του Εθνικού Θεάτρου ήταν η *Λαμπαδηφορία* για ορχήστρα του Μέγιερμπερ, το *Μωσαϊκό* από την όπερα *Μεφιστοφελής* του Αρίγκο Μπόιτο (Εικ. 18) ο *Χορός των ανθέων* από την όπερα *Φλόρα Μιράμπιλις* (Εικ. 19) του Σαμάρα (που διέυθυνε ο ίδιος), και το *Πένταθλο* του Λαυράγκα.

Τελικά, η όλη αποδοχή της συναυλίας από το κουρασμένο κοινό δεν ήταν καθόλου θερμή. Τόσο η τελετή των εγκαινίων του σταδίου όσο και τα μακρόσυρτα ποτπουρί της Κερκυραϊκής Φιλαρμονικής που είχαν προηγηθεί το είχαν σε μεγάλο βαθμό αποκάμει...

Μία δεύτερη συναυλία (Εικ. 21) οργανώθηκε στο Στάδιο στις 28 Μαρτίου με το ίδιο σχεδόν πρόγραμμα της προηγούμενης. Η εφημερίδα *Επιθεώρησης* της ίδιας ημέρας προα-

21. Το πρόγραμμα της συναυλίας της 28.03.1896 στο Καλλιμάρμαρο Στάδιο

22. Γεώργιος Αβέρωφ.
Στα αποκαλυπτήρια του
αδριάντα του παίχτηκε
ύμνος που συντέθηκε
προς τιμήν του

ναγγέλλει:

*“Σήμερον εν τω Σταδίω
θέλει λάβη χώραν μεγάλη
μουσική συναυλία αποτε-
λουμένη εκ 300 οργάνων
και μουσικών σωμάτων Φρουράς Αθηνών, της
Θωρηκτής Ναυτικής Μοίρας, Φρουράς Αθηνών,
Ζακύνθου, Λευκάδος και Πατρών, αίτινες θα παι-
ανίσουν τα εξής: Ολυμπιακόν ύμνον του Σαμάρρα,
Φάουστ του Γκουνώ, Εισαγωγή εκ του Ριέντσι του
Βέινερ (δηλ. Βάγκνερ) (Εικ. 20), Πρόλογον του
Μεφιστοφελή του Βόιτο (Μπίοιτο), Lampadhforia
του Μάιερμπερ (Μέγιερμπερ), Εθνικόν ύμνον του
Μαντζάρα (Μάντζαρου).”*

Οι μουσικές εκδηλώσεις όμως είχαν ήδη αρχίσει πριν από την τελετή έναρξης των Αγώνων. Στις 24 Μαρτίου, ημέρα του Πάσχα, έγιναν τα αποκαλυπτήρια του ανδριάντα του Γ. Αβέρωφ (Εικ. 22), του εθνικού ευεργέτη, με χρήματα του οποίου έγιναν -μεταξύ άλλων- και οι εργασίες αναστήλωσης του Καλλιμάρμαρου Ολυμπιακού Σταδίου. Στη σχετική τελετή που έγινε κάτω από βροχή, παίχθηκε ύμνος που είχε συντεθεί προς τιμήν του Αβέρωφ και ακολούθησαν τα αποκαλυπτήρια του ανδριάντα από τον διάδοχο Κωνσταντίνο. Την ίδια περίοδο, προς τιμήν του Αβέρωφ συντέθηκαν και άλλα έργα (Εικ. 23).

Η μουσική παρουσία στην Ολυμπιάδα του 1896 τις υπόλοιπες μέρες των Αγώνων, σύμφωνα με τις ελάχιστες πληροφορίες που υπάρχουν, είναι οι ακόλουθες:

Την Κυριακή 31 Μαρτίου 1896, στη λαμπαδηφορία που πραγματοποιήθηκε, με σημείο εκκίνησης

της την οδό Αθηνάς και αφετηρία τα Ανάκτορα της πλατείας Συντάγματος (μέσω οδού Σταδίου), προηγείτο ίλη του Ιππικού και ακολουθούσαν στρατιωτικά σώματα (Εικ. 24) και φιλαρμονικές που παιάνιζαν χαρούμενα εμβατήρια. Η βασιλική οικογένεια περίμενε και χαιρετούσε το πλήθος από τον εξώστη των Ανακτόρων.

Κατά την τελετή έναρξης των κολυμβητικών αγώνων που διεξήχθησαν στο λιμένα της Ζέας (Πασαλιμάνι), οι μπάντες του Βασιλικού Ναυτικού και του Ορφανοτροφείου εναλλάσσονταν, παίζοντας εύθυμες μελωδίες και τέρποντας του πολυάριθμους θεατές.

Την Τετάρτη, 3 Απριλίου, 10^η και τελευταία ημέρα των Αγώνων, έγινε η τελετή της απονομής των μεταλλίων στους νικητές και ακολούθησε η τελετή λήξης των αγώνων. Μπροστά από τη στολισμένη εξέδρα των επισήμων οι ολυμπιονίκες παρέλασαν υπό τους ήχους του εμβατηρίου του Ιωσήφ Καίσαρη *Νενικήκαμεν*. Επικεφαλής της πομπής ήταν ο θριαμβευτής του Μαραθωνίου Σπύρος Λούης (Εικ. 25).

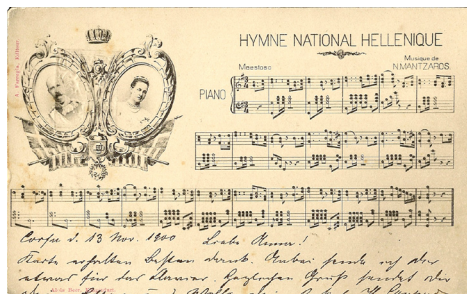
Η Ολυμπιάδα του 1896 έδωσε έμνευση στους Έλληνες συνθέτες της εποχής. Εκτός από τα έργα επίσημων αναθέσεων, γράφτηκαν και αρκετά άλλα (Εικ. 25). Λόγω των ελλείπων πληροφοριών, είναι άγνωστο ποια από αυτά εκτελέστηκαν κατά

23. Ολυμπιακή Πανήγυρις,
αφιερωμένη στον Γ. Αβέρωφ

24. Ανακτορική φρουρά: Ένα από τα σώματα που συμμετείχαν στις παρελάσεις για την Α' Ολυμπιάδα

Εθνικός Ύμνος της Ελλάδας. Ασφαλώς παρών στις τελετές έναρξης και λήξης, ίσως και τις άλλες ημέρες, παρά το γεγονός της έλλειψης σχετικών πληροφοριών

25. Ο Λούης ήταν επικεφαλής της πομπής στην τελετή λήξης της Ολυμπιάδας του 1896

τη διάρκεια των Αγώνων. Τεκμαίρεται πάντως ότι, λόγω της θέσης που κατείχαν πολλοί από τους συνθέτες αυτών των έργων (Σπ. Καίσαρης, διευθυντής της Φιλαρμονικής Αθηνών, ο αδελφός του Ιωσήφ Καίσαρης, διευθυντής της Ηνωμένης Φρουράς Αθηνών κλπ.), είχαν τη δυνατότητα της εύκολης εκτέλεσής τους.

Εμβλητήριο των Ολυμπιακών Αγώνων του Σπ. Καίσαρη. Αγνωστο αν εκτελέστηκε τότε

Για τα δεδομένα της εποχής, την οικονομική κατάσταση της χώρας και τις άλλες αντίξοες συνθήκες, δεν μπορεί κανείς να έχει παράπονο από την παρουσία της μουσικής στην Ολυμπιάδα του 1896. Και –ας μη ξεχνάμε– ήταν η Ολυμπιάδα που άφησε παγκόσμια παρακαταθήκη το μοναδικό διαχρονικό έργο στην ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων: τον Ολυμπιακό Ύμνο των Παλαμά-Σαμάρα.

(Συνεχίζεται)

Γνωρίζετε το γκινζέγκ;

Η ετοιμολογία του προέρχεται από κινέζικη λέξη που σημαίνει “ανθρωπόρριζα”, επειδή η ρίζα του μοιάζει με ανθρώπινα σκέλη. Διεθνώς είναι περισσότερο γνωστό ως γκινζέγγκ (ginseng), από την αγγλική ονομασία του φυτού, την οποία οι Άγγλοι δανείστηκαν από τη φωνητική προφορά του κινέζικου ονόματος στα ...ιαπωνικά!

Το όνομά του στη βοτανική είναι Panax, από την Ελληνική ρίζα “Πάναξ” (από όπου και η “Πανάκεια”, αυτό που τα πάντα θεραπεύει). Το όνομα αυτό οφείλεται στο Λινναίο ο οποίος γνώριζε την ευρεία χρήση του φυτού στην κινέζικη ιατρική ως μυοχαλαρωτικό, ανακουφιστικό.

Οι ρίζα του γκινζέγγκ λαμβάνεται από το στόμα, ως δυναμωτικό

τονωτικό, αλλά και αφροδισακό, διεγερτικό, καθώς και στη θεραπεία του διαβήτη τύπου 2, ανδρική σεξουαλική δυσλειτουργία.

Η ρίζα του τσινσέγγκ συναντιέται συνήθως αποξηραμένη, είτε ολόκληρη είτε τεμαχισμένη. Μερικοί χρησιμοποιούν και τα φύλλα του φυτού, χωρίς όμως να χαίρουν ευρείας εκτίμησης.

Η ουσίες του βρίσκονται επίσης σε δημοφιλή τονωτικά ποτά, όπως στις διάφορες ποικιλίες τσαγιού ή χυμών από αυτούς που “απογειώνουν” όποιον τους πίνει (σύμφωνα με τις διαφημίσεις). Ευρεία χρήση έχει και στα καλλυντικά, ενώ οι βοτανιστές το χρησιμοποιούν κατά κόρον.

Βέβαια, πουθενά δεν έχουν αναφερθεί μετρήσιμα ιατρικά αποτελέσματα, σε οποιαδήποτε από τις εφαρμογές του τσινσέγγκ.

Τέλος, όσοι δεν προτιμάτε το τσινσέγγκ για τις παραπάνω χρήσεις (τι μας χρειάζονται εμάς τα τονωτικά και αφροδισακά!), μπορούμε να φτιάξουμε με αυτό μία ωραία σούπα με κοτόπουλο, όπως κάνουν οι Κορεάτες με το περίφημο πιάτο τους Samgyetang!

Αχ! Αυτό το πλάνο...

Το πλάνο που ακολουθεί, καθώς και οι μεταφρασμένες εκθεσιακές σελίδες που ακολουθούν, ανήκουν στο έκθεμα A CHAQU'UN SES CHAUSSURES της Γαλλίδας συλλέκτριας Marie Ghislaine Porte. Η συλλογή της εκτέθηκε πρόσφατα στην διεθνή έκθεση "Salon du Timbre 2008" του Παρισιού και απέσπασε Μεγάλο Επίχρυσο μετάλλιο, μαζί με το θαυμασμό κριτών και κοινού. Ζητήσαμε να γνωρίσουμε την κ. Porte, η οποία συμμετείχε ενεργά στην οργάνωση της έκθεσης, και την παρακαλέσαμε να μας διαθέσει προς μετάφραση και δημοσίευση στο Θεματικό Φιλοτελιστή τόσο το πλάνο όσο και μέρος των εκθεσιακών της φύλλων. Ανταποκρίθηκε με περισσή ευγένεια και προθυμία. Την ευχαριστούμε και δημόσια.

Καλούμε τους θεματικούς μας να παρατηρήσουν την πρωτοτυπία του θέματος και τη λιτότητα όσο και περιεκτικότητα του πλάνου της. Τους καλούμε επίσης να μελετήσουν τις σελίδες του εκθέματος. Αυστηρή και σωστή επιλογή των κομματιών, κείμενα ολιγόλογα, σαφή και ουσιαστικά, πλήρης φιλοτελική περιγραφή κάθε κομματιού, κάτι που αποδεικνύει καλή γνώση, πολύ μελέτη και ακόμα περισσότερη έρευνα. Ασφαλώς, μία συλλογή υποδειγματική.

Ο ΚΑΘΕΝΑΣ ΤΟ ΠΑΠΟΥΤΣΙ ΤΟΥ

Οι κλιματικές ανάγκες και τα ανώμαλα εδάφη δεν είναι οι μόνες αιτίες για την επινόηση και εξέλιξη των υποδημάτων. Διάφοροι τύποι υποδημάτων μάλιστα αποτελούν επιστημονικές ανακαλύψεις που έγιναν για να ικανοποιήσουν ανάγκες καλά καθορισμένες. Κάθε ανθρώπινη ομάδα, κάθε κοινωνική τάξη, υιοθετεί ιδιαίτερα παπούτσια, άλλοτε ικανοποιώντας κάποιες ιδιαίτερες ανάγκες, άλλοτε χωρίς κάποιον ιδιαίτερο λόγο. Απλά για διάκριση.

1 ΓΙΑΤΙ ΦΟΡΑΜΕ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ

1.1 Το πόδι

1.2 Η όρθια στάση

1.3 Το εύθραυστο πόδι

2.3.5 Οι χονδρέμποροι

2 ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΗ

2.1 Οι πρώτες ύλες

2.1.1 Ζωικής προέλευσης

2.1.2 Φυτικής προέλευσης

2.2 Παραγωγή

2.2.1 Χειροτεχνικά

2.2.2 Βιομηχανία πάτων υποδημάτων

2.2.3 Βιομηχανία υποδημάτων

2.2.4 Χρήσιμες μηχανές

2.3 Εμπορική εκμετάλλευση

2.3.1 Οι κοινές μάρκες

2.3.2 Επώνυμες μάρκες

2.3.3 Οι παραδοσιακοί τσαγκάρηδες

2.3.4 Βιομηχανίες υποδηματοποιίας

3 ΦΟΡΑΜΕ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ

3.1 Για την άνεσή μας

3.1.1 Στις ζεστές περιόδους

3.1.2 Στις ήπιες περιόδους

3.1.3 Στις ψυχρές περιόδους

3.2 Για να ανεβάσουμε τις επιδόσεις

3.2.1 Στο επάγγελμα

3.2.2 Στον αθλητισμό

3.3 Για να είμαστε καθημερινά κομψοί

3.3.1 Τα παιδιά

3.3.2 Οι γυναίκες

3.3.3 Οι άντρες

4 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ

4.1 Γυάλισμα- στίλβωση

4.2 Σόλιασμα

4.3 Μηχανική συντήρηση

I ΓΙΑΤΙ ΦΟΡΑΜΕ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ

1.2 Η όρθια στάση

Το ανθρώπινο πόδι είναι έδρα ενός σαφώς ξεχωριστού μηχανισμού, άριστα προσαρμοσμένο σε μία συγκεκριμένη ανθρώπινη λειτουργία, στην όρθια στάση και στην κίνηση στα δύο πόδια. Το πόδι του ανθρώπου είναι προσαρμοσμένο σε πολλαπλά προγράμματα. Διασφαλίζει τη σταθερότητα, απορροφώντας κραδασμούς με ελαστικότητα.

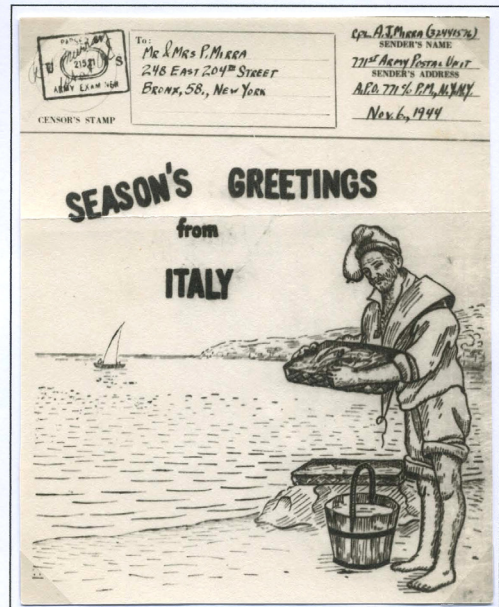
Πορτογαλία, Επίσημο Μονόφύλλο έκδοσης 1935-1939, σειρά Β, αρ. 6. Ονομ. αξία 1 \$

ο χορός...

Οι δυνατότητες της δυναμικής του ποδιού επιτρέπουν το τρέξιμο...

V-Mail τύπου USI του 1944. Ανω αριστερά: ο αρ. λογοκριτή 21521, δεξιά σφραγίδα λογοκρισίας που μπήκε στη Σικελία Α.Ρ.Ο 771, καθώς και αρ. κέντρου υποδοχής Ν.Υόρκης, Ταχ. Υπην. Νο 1

II ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΗ

Χρησιμοποιώντας τα δέρματα τις Κορδούης (Ισπανία), οι τσαγγάρηδες πήραν αργότερα το γαλλικό όνομα «cordonniers». Το καθεστώς που διέπει τη συντεχνία τους ανάγεται στα τέλη του 15ου αι. (1491), στα χρόνια της βασιλείας του Καρόλου Η'.

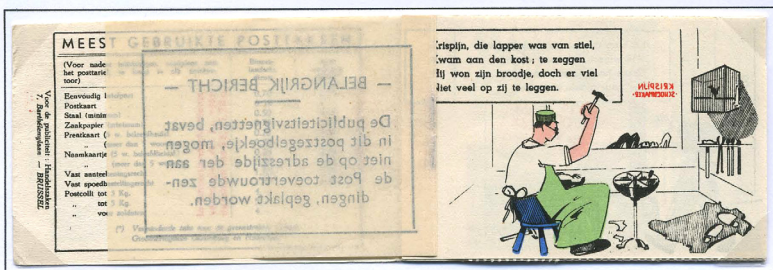
Τσαγγάρης (άλλων εποχών)

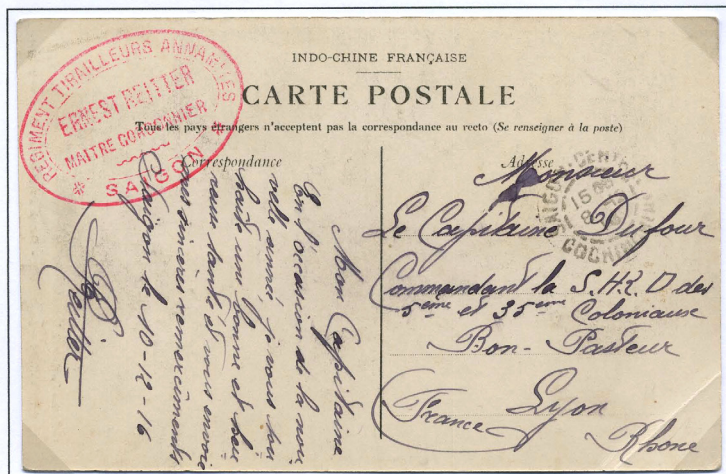
Υποδηματοποιοί

Εσωτερικό φυλλάράκι διαφημιστικό του τευχιδίου

Βελγικό καρνεδάκι είκοσι γραμματοσήμων του 1938 (Λεοπόλδος Γ')

Δελτάριο από την Κοσινκίνα, με σφραγίδα 8/12/1916 και κόκκινη σφραγίδα του προϊστάμενου υποδηματοποιού στρατιωτικού σώματος της Σαγκόν

II ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΗ

2.3.2 Οι μάρκες που διαθέτουν δικά τους σήματα αναγνώρισης

Οι μεγάλοι βιομηχανικοί όμιλοι υπαδημάτων πρέπει να διαθέτουν την παραγωγή τους. Μερικοί έχουν δημιουργήσει τα δικά τους σήματα αναγνώρισης (Bally, Raoul, Salamandr, Bata....) Σημεία πώλησης των προϊόντων τους συνήθως βρίσκονται σε κεντρικά σημεία των πόλεων.

Η μάρκα Salamander δημιουργήθηκε το 1904 από τον Jacob Sigle και ανήκε στον όμιλο SIGLE

Γερμανικό Ράιχ. Φάκελος με κολλημένο διαφημιστικό τευχίδιο προς χρήση αποκλειστικά εντός της πόλης του Ντίσελντορφ. Τέλος 5 φ., πράσινο, τύπου Germania. Συμπληρωματικό τέλος για αποστολή εκτός πόλης

Μάρκα Bally που δημιουργήθηκε το 1851 από τον Carl Frantz Bally

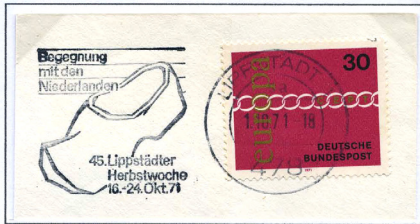
Γαλλία. Τευχίδιο τύπου «Ειρήνη», σειρά 281 της 4/04/1932.
Τέλος επιστολής Α' βάρους από 9/08/1926 έως 12/07/1937

III ΦΟΡΑΜΕ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ

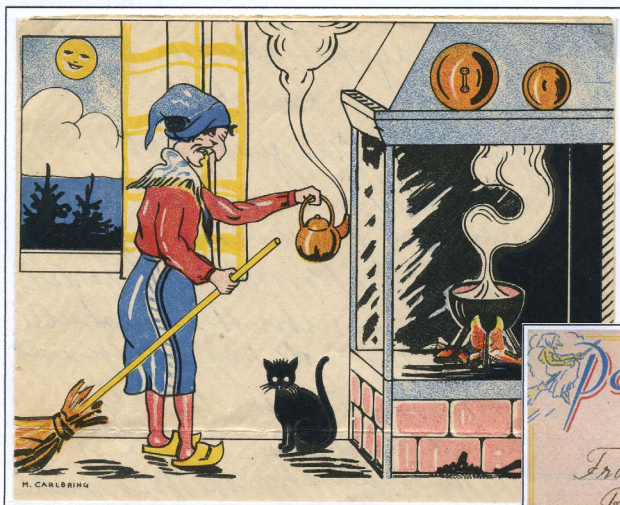
Οι γαλτσές μπορεί να είναι σκαλιστές ή όχι, στο φυσικό χρώμα ή τελείως χρωματισμένες, καθώς και διακοσμημένες με σχέδια, λουλουδία, προσωπικότητες, τοπία.

Γαλτσά αδέτη

Γερμανική σφραγίδα προπαγάνδας

Σουηδικό πασχαλινό τηλεγράφημα, σφραγισμένο στις 5/04/1931. Τέλος εσωτερικού 5 öre, πράσινο, «Λέων των Βάσα»

Ο Νίλς Χόλγκερσον με άδετες ξύλινες γαλτσές και δέρμα επάνω

Σουηδικό καρνεδάκι του 1971

III ΦΟΡΑΜΕ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ

Τα χαμηλά παπούτσια, με ή χωρίς κορδόνια, είναι τα πιο συνηθισμένα διότι είναι άνετα στην καθημερινή τους χρήση

Χαμηλά παπούτσια χωρίς κορδόνια

Χαμηλά παπούτσια χωρίς κορδόνια

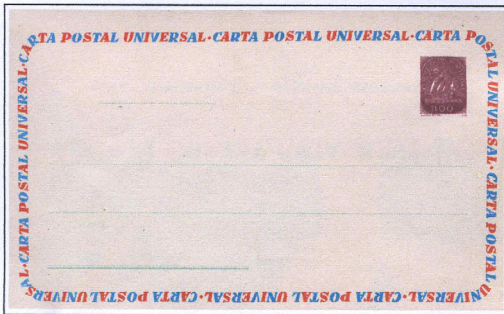

Χαμηλά παπούτσια με κορδόνια

Παπούτσια πολυτελείας μάρκας «Jivo»

Μηχανόσημο Βοημίας Μοραβίας, περίοδον γερμανικής κατοχής, τύπου C/CSR

Χαμηλά παπούτσια από δέρμα δορκάδας

Διαφημιστικός φάκελος-μονόφολιο Πορτογαλίας (έντυπο γραμματόσημο κατόπιν παραγγελίας), σειρά A-3 της 15/09/1955, τέλος 1 σκούδο, τύπου «καραβέλας». Πουλιόταν στα καπνοπωλεία 20 σεντ. με επιδότηση του διαφημιζόμενου

III ΤΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ

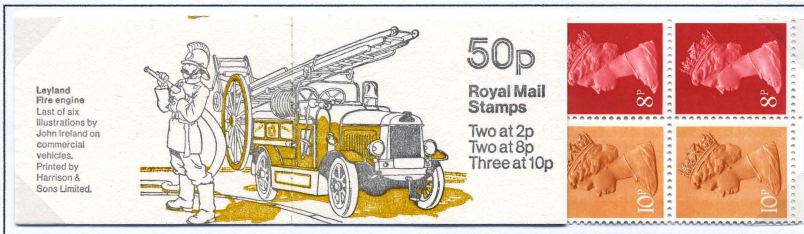
Οι μπότες των πυροσβεστών είναι από δέρμα ή μονωτικό υλικό, ανταποκρινόμενο σε δρακόντια μέτρα ασφαλείας. Η οδοντωτή σόλα πρέπει να είναι αντιστατική και ανθεκτική σε οξέα και υδρογονάνθρακες, κάτι που επιτρέπει επεμβάσεις υψηλού ρίσκου.

Μηχανόσημο Ολλανδίας, τύπου Neopost RN 7350

Πυροσβέστες εν δράσει

Μεγάλη Βρετανία Τευχίδιο του 1979

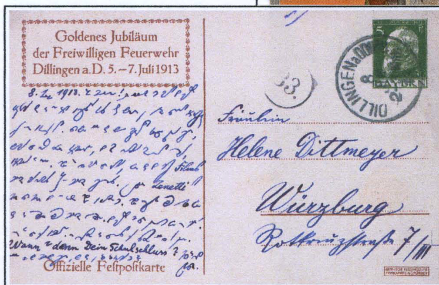

Οι στρατιώτες της φωτιάς με στολές υπηρεσίας και μονωτικές μπότες

Πυροσβέστης των τελών του 19ου αι. με δερμάτινες μπότες

Βαυαρία Μονόφυλλο που εκδόθηκε για τα 50 χρόνια της ίδρυσης του σώματος εθελοντών πυροσβεστών του Ντίλινγκεν

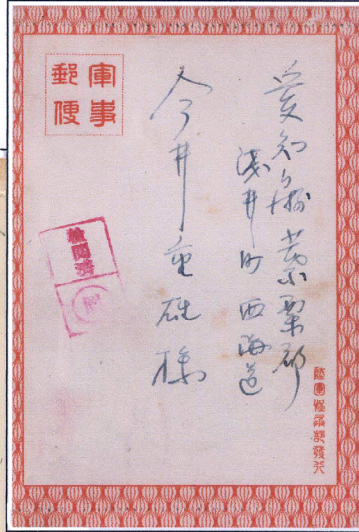
IV ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ

Στιλβωτής πακουτσιών μπορεί να είναι επάγγελμα

Λούστρος πλανόδιος

Λαπωνία, ατελής στρατιωτική επιστολή, σε χρήση μεταξύ 1935/45

Λούστρος μέσα στο ξενοδοχείο

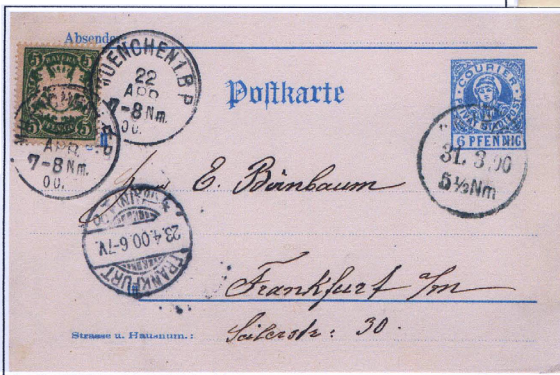

Ausgabe der Privat-Stadtpost „Courier“, München.

Ει, Ει!

*Ich hoffe bei E. Ludwig Postfach
zu Hoffmann 2. Hoffmann
so es wird ich dich mit
bin. Wie haben fast 3 Tage
genausam gleich Wetter
geben zu sehen in
gastbar. Ich hoffe f. Ein alle
furcht ist E. Anna
zum Wabary*

Γερμανία, Τοπικό ταχυδρομείο της πόλης του Μονάχου με συμπληρωματικό τέλος για αποστολή εκτός πόλεως

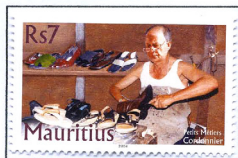
Stempel u. Entlastungen:

IV Η ΕΠΙΣΚΕΥΗ

Οι συνήθεις επισκευές συνίστανται στην αντικατάσταση των καπουλιών, των εσωτερικών πάτον, ή στο γάζωμα των φθαρμένων ραφών

Βέλγιο, Φάκελος Επιταγών των Βρυξελλών Νο 1022 ταχυδρομικής ατέλειας της 28/03/1931

Εσωτερικό τευχίδιο με διαφήμιση πάτον και τακουινών ENFIM με τετραετή εγγύηση.

Μηχανόσημο τύπου Secap No 1632

Πορτογαλία, Τευχίδιο είκοσι γραμματισήμων του 1941

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ στις Ελληνικές Φιλοτελικές Εκθέσεις

Από το Νομικό Καρδούλη

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

ΕΚΘΕΣΗ ΓΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ηράκλειο Κρήτης, 7-15 Νοεμβρίου 1987

Στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου, στο Ηράκλειο Κρήτης, λειτούργησε από 7 έως 15 Νοεμβρίου η παραπάνω έκθεση, την οποία διοργάνωσε η Φιλοτελική Εταιρεία Ηρακλείου Κρήτης.

Η Ταχυδρομική Ιστορία της Νησιωτικής Ελλάδας (Νησιά Αιγαίου, Δωδεκάνησα, Κυκλάδες, Κρήτη, Ιόνια Νησιά) ζωντάνεψε μέσα από τις συλλογές γραμματοσήμων, σφραγίδων και φακέλων 42 εκθετών, καθώς και από εκθέματα φιλοτελικής φιλολογίας ισάριθμων φιλοτελικών συγγραφέων.

Η Ελλανόδικος Επιτροπή, που την αποτελούσαν οι Νίκος Βασδέκης, Ορέστης Βλαστός, Νίκος Ζερβογιάννης και Άγγελος Παπαϊωάννου, απένειμε το Μέγα Βραβείο στον Μάρκο Μαρινάκη για τη συλλογή του *Ταχυδρομική Ιστορία Κρήτης*, ενώ ο Γεράσιμος Ζησιμάτος τιμήθηκε με Χρυσό μετάλλιο και ειδικό δώρο για τις συλλογές του *Ταχυδρομική Ιστορία των χωριών της Ρόδου κατά την Ιταλική Κατοχή, 1912-1944, Τα Γερμανικά στρατιωτικά ταχυδρομεία της Δωδεκανήσου, 1943-1945 και Τα Αγγλικά Ταχυδρομεία της Δωδεκανήσου, 1946-1947*. Με Χρυσό μετάλλιο και ειδικό δώρο βρα-

βεύτηκε και η συλλογή του Χρήστου Καλεμεκρή *Επτάνησα μετά το 1864*.

Ο Γεράσιμος Ζησιμάτος βραβεύτηκε επίσης με Χρυσό μετάλλιο για το έκθεμα Φιλοτελικής Φιλολογίας *Η Ταχυδρομική Ιστορία της Ρόδου*. Οι υπόλοιπες βραβεύσεις ήταν οι εξής:

- Επίχρυσο μετάλλιο

Μιχάλης Πετραδάκης, *Ιταλικά Στρατιωτικά Ταχυδρομεία Αιγαίου 1940-1943*,

Νίκος Πατεριμός, *Λήμνος*

Μάρκος Μαρινάκης, *Αγγλική Διοίκηση Ηρακλείου Κρήτης, 1898-1899 και Ταχυδρομική Ιστορία Κρητικής Πολιτείας 1900-1913 (Φ.Φ.)*.

- Αργυρό μετάλλιο

Αλέξανδρος Κοτοπούλης, *Τα νησιά μας σε Κάρτες Μάξιμουμ Ευστρατία Μαρινάκη, Ελληνική Κρήτη 1912-1922*

Αργυρώ Κυκιβαράκη, *Μελέτη επισημάνσεως μικρού ΕΛΛΑΣ (με συγχαρητήρια)*.

Ιωάννης Μαρμελάκης, *Ταχυδρομικές Σφραγίδες Κρητικής Πολιτείας*

Ιάκωβος Βαγιάκης, *Η Γερμανική Λογοκρισία στα Χανιά 1941-1944*

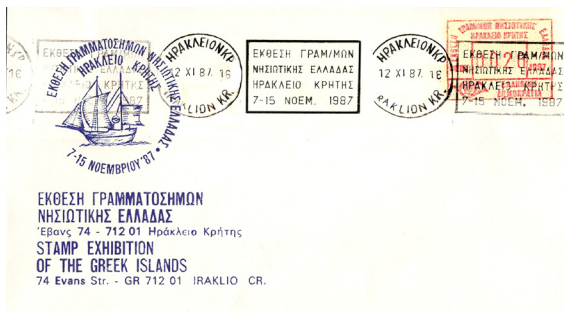
Ιορδάνης Χριστοδούλου, *Ελεύθερη Λέσβος*

Χάρης Μητρέλος, *Ταχυδρομεία Μυτιλήνης*

Γιώγος Αλεβίζος, *Αγροτικοί διανομείς Κρήτης*

Περιοδικό Φιλοτελική Λέσβος (Φ.Φ.)

Νίκος Μπεργιόπουλος, *Φιλοτε-*

λικά νησιωτικά άρθρα στην εφημερίδα ΚΑΘΗ-
ΜΕΡΙΝΗ

Σταύρος Σπυρογλου, Φιλοτελικά νησιωτικά
άρθρα στην εφημερίδα ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΒΟΡΡΑΣ Θεσσαλονίκης.

Θεόδωρος Έξαρχος, Η τυπο-
γραφική επισήμανση Κεφαλληνίας
του 1941 (Φ.Φ.)

Αδαμάντιος Σαλιάρης, Ταχυ-
δρομική Ιστορία Χίου

• Επάργυρο μετάλλιο

Εμμανουήλ Παστεράκης, Επι-
λογή από την Κρητική Πολιτεία (με
δώρο)

Μιχαήλ Παπαδάκης (Δάνδολος),
Ταχυδρομημένες καρτ ποστάλ μέχρι
1913 (με δώρο)

Αρετή Σαραντή-Καρρά, Ελληνι-
κά γραμμάτσημα με Κρητικά θέμα-
τα (με δώρο)

Δημήτριος Δελήβης (Πελα-
σγός), Λέσβος

Νίκος Μπεργιόπουλος, Αναμνη-
στικές σφραγίδες νησιών

Μιχάλης Γρυπάρης, Ελληνικά
νησιά σε Κάρτες Μάξιμουμ

Ιωάννης Γουγούλας, Φιλοτελικά
δημοσιεύματα (Φ.Φ.)

• Χάλκινο μετάλλιο

Χρήστος Βερβερίδης, FRAMA
Α' Έκθεσης Γραμματοσήμων Κρήτης
(με δώρο)

Νίκος Γεωργακάκης, Ο Αιγαίο-
γλαρος στο Αιγαίο (με δώρο)

Εμμανουήλ Καδιανάκης, Επι-
λογή από την Ταχυδρομική Ιστορία
Κρήτης

Σταύρος Σπύρογλου, Γραμμα-
τόσημα νησιών Αιγαίου και Κρήτης

Δημήτριος Χατυζηανδρέου,
Αγροτικοί διανομείς Κρήτης

Αθανάσιος Συγγελάκης, Ανα-
μνηστικές σφραγίδες Κρήτης

Γεώργιος Ματαλιωτάκης, Ανα-
μνηστικές σφραγίδες Κρήτης

Μιχάλης Δερμιτζάκης, Το απολιθωμένο
ψάρι της Κρήτης

Η Φιλοτελική Εταιρεία Ηρακλείου απένει-
με ειδικές τιμητικές διακρίσεις στον Υπουργό
Μεταφορών και Επικοινωνιών κ. Κ. Μαντου-
βά, στο Δήμαρχο Ηρακλείου κ. Μ. Καρέλλη,
στο Γενικό Διευθυντή ΕΛΤΑ κ. Πάνο Βουρνά,

στον Ειδικό Σύμβουλο Φιλοτελισμού κ. Μωυσή
Κωνσταντίνη και στον κ. Νομικό Καρδούλη για
την καθ' οιονδήποτε τρόπο συμβολή τους στην
επιτυχία της έκθεσης.

Ειδικές τιμητικές διακρίσεις
απένειμε και η Οργανωτική Επι-
τροπή της Έκθεσης Νησιωτικής
Ελλάδας προς τον Οργανισμό Ελ-
ληνικών Ταχυδρομείων, την καλ-
λιτέχνιδα Βασιλική Κωνσταντινέα,
τη Φιλοτελική Εταιρεία Ηρακλείου
Κρήτης, τις Φιλοτελικές Εταιρείες
Χίου και Κερκύρας, την Φιλοτελική
Ένωση Δωδεκανήσου, καθώς και
στους κ.κ. Ανδρέα Μητάκη, Δημή-
τριο Κυκιβαράκη, Γεράσιμο Ζησιμά-
το, Άγγελο Παπαϊωάννου, Ορέστη
Βλαστό, Νίκο Ζερβογιάννη και Νίκο
Βασδέκη, για την προσφορά τους
στην οργανωτική επιτυχία της έκ-
θεσης.

Την έναρξη λειτουργίας της
Έκθεσης Νησιωτικής Ελλάδας κή-
ρυξε ο Αντιδήμαρχος Ηρακλείου κ.
Ευάγγελος Ραμπογιαννάκης, πα-
ρουσία του Γ. Διευθυντή ΕΛΤΑ κ.
Πάνου Βουρνά, του προέδρου της
ΕΦΟ κ. Άγγελου Παπαϊωάννου,
των τοπικών πολιτικών και στρατιω-
τικών αρχών και εκπροσώπων των
ελληνικών φιλοτελικών συλλόγων.

Η προσέλευση επισκεπτών
κατά την ημέρα των εγκαίνιων και
κατά την όλη διάρκεια της έκθεσης
υπήρξε εντυπωσιακά μεγάλη. Τόσο
ο τοπικός τύπος όσο και τα φιλο-
τελικά έντυπα Αθηνών και Θεσσα-
λονίκης σχολίασαν το γεγονός με
ιδιαίτερα κολακευτικά λόγια.

Η Οργανωτική Επιτροπή έθε-
σε σε κυκλοφορία εικονογραφημέ-
νους αναμνηστικούς φακέλους που
σφραγίστηκαν στις 7/11/1987 με
την ειδική αναμνηστική σφραγίδα
“ΕΓΚΑΙΝΙΑ”, στις 8/11/1987 με “ΗΜΕΡΑ ΝΗ-
ΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ”, στις 10/11/1987 με “ΗΜΕΡΑ
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ”, στις 12/11/1987 με “ΗΜΕ-
ΡΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ” και στις 15/11/1987 με
“ΗΜΕΡΑ ΚΡΗΤΗΣ”.

Από το προσωρινό Ταχυδρομικό Γραφείο
που λειτούργησε στο χώρο της Έκθεσης δια-
τέθηκαν γραμμάτσημα αυτόματων μηχανών

τύπου FRAMA.

Για τη σφράγιση της αλληλογραφίας, στο Κεντρικό Ταχυδρομείο Ηρακλείου Κρήτης χρησιμοποιήθηκε ειδικός σφραγιστικός δακτύλιος αφιερωμένος στην έκθεση (Εικ.).

Στις 7/11/1987 η Οργανωτική Επιτροπή παρέθεσε γεύμα προς τιμήν των επισήμων, στο Δημοτικό Εστιατόριο της προβλήτας του λιμένα Ηρακλείου, προσφορά του Δήμου Ηρακλείου. Το πρόγραμμα της εκδήλωσης περιλάμβανε επίσης ξενάγηση των εκθετών στον αρχαιολογικό χώρο της Κνωσού και στο Μουσείο Ηρακλείου, ενώ το δείπνο της απονομής των βραβείων δόθηκε στις 14/11/1987 στο ξενοδοχείο ΑΤΛΑΝΤΙΣ.

ΤΟΠΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ

Χίος, 27 Νοεμ.– 4 Δεκ. 1987

Στα πλαίσια του εορτασμού της Ημέρας του Γραμματοσήμου, οργανώθηκε στις 27 Νοεμβρίου 1987 από την Φιλοτελική Εταιρεία Χίου έκθεση γραμματοσήμου, η οποία λειτούργησε στο φουαγιέ του Ομηρείου Πνευματικού Κέντρου Χίου. Διήρκεσε μέχρι τις 4 Δεκεμβρίου 1987 και ήταν αφιερωμένη στη μνήμη του επί δεκαετία προέδρου της Εταιρείας Θεόδωρου Καρακατσάνη.

Εκτέθηκαν συλλογές γραμματοσήμων χριστιανικού περιεχομένου, ελληνικών και κυπριακών φακέλων Π.Η.Κ., καθώς και καρτ ποστάλ σχολικού ενδιαφέροντος.

Έλαβαν μέρος 12 εκθέτες, 7 από τους οποίους ήταν μαθητές λυκείου. Στους 7 μαθητές δόθηκε τευχίδιο γραμματοσήμων που προσέφερε η κ. Καίτη Καρακατσάνη και το βιβλίο του Αδαμάντιου Σαλιάρη *Η Ταχυδρομική Ιστορία της Χίου*.

Αναμνηστικά αντικείμενα δεν εκδόθηκαν.

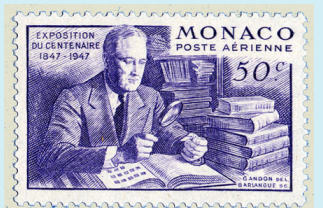
(Συνεχίζεται)

Σφάλματα..., σφάλματα...

• Σας έχει ποτέ τύχει να συναντήσετε καμήλα με ... τρία πόδια; Φαίνεται πως ο χαράκτης του εικονιζόμενου γραμματοσήμου συνάντησε μία, και μάλιστα την ώρα του καθήκοντος: ενώ συμμετείχε σε στρατιωτικό άγλημα... Φαίνεται μάλιστα ότι η καμήλα δεν είναι καθόλου ...ανισόρροπη! Τα καταφέρει μια χαρά

• Είναι γνωστό ότι ο πρόεδρος Ρούσβελτ ήταν φιλοτελιστής. Γι' αυτό και το Μονακό τον τίμησε σε στάση ...επί το έργον! Όμως, ο χαράκτης που ανέλαβε τη φιλοτέχνηση του γραμματοσήμου φαίνεται πως μπέρδεψε τον Ρούσβελτ με τους "εξαδάκτυλους" Κωνσταντίνους, βυζαντινούς και νεώτερους! Απόδειξη ότι φρόντισε το αριστερό του χέρι, αυτό που κρατά το γραμματόσημο, να έχει έξη δάκτυλα.

• Ο Κολομβιανός κατασκευαστής του εικονιζόμενου γραμματοσήμου ασφαλώς είχε πρόθεση να κοροϊδέψει τους γεροντολόγους όλου του κόσμου. Θέλησε εγγράφως (*scirta manent!*) να μας πείσει πως η εικονιζόμενη συμπαθής γριούλα έζησε - ούτε λίγο, ούτε πολύ - 167 χρόνια! Εκτός από τον Αβραάμ μερικά βιβλικά πρόσωπα, από όσο γνωρίζουμε τέτοιες ηλικίες δεν υπάρχουν. Ούτε καν τις προσδοκούμε για ...μας τους ίδιους!

Ο Αλέξανδρος Φλέμιγκ και η ανακάλυψη της πενικιλίνης

Ο Ουίνστον Τσώρτσιλ, ο “πατέρας της νίκης” του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, δήλωσε κάποτε: “*Η πενικιλίνη ήταν ένας από τους κυριότερους συντελεστές της νίκης των Συμμάχων*”.

Θα μπορούσε να προσθέσει κανείς πως το θαυματουργό αυτό φάρμακο ήταν ο κύριος συντελεστής της νίκης της ανθρωπότητας ενάντια στις λοιμώξεις. Αρκεί να αναλογιστούμε τους χιλιάδες θανάτους του παρελθόντος, ακόμα και από απλές μολύνσεις, προτού βρεθεί η πενικιλίνη. Αν ανατρέξει κανείς σε αριθμούς, θα διαπιστώσει ότι το αντιβιοτικό αυτό σώζει κάθε χρόνο περισσότερες ζωές, από όσες χάθηκαν σε ολόκληρη τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Ο Άγγλος γιατρός μικροβιολόγος και ερευνητής Αλεξάντερ Φλέμιγκ (1881–1955), χάρη στην επιμονή του, την παρατηρητικότητα και την καλή του τύχη, έκανε τη σπουδαία αυτή ανακάλυψη το 1928. Εργαζόταν στο Κέντρο Εμβολίων του νοσοκομείου Saint Mary του Λονδίνου και είχε ήδη ανακαλύψει το 1922 τη λυσοζύμη, μία αντιμικροβιακή ουσία που βρίσκεται σε πολλά οργανικά υγρά. Μια μέρα του 1928 είχε τελειώσει τα πειράματα του με μια καλλιέργεια σταφυλόκοκκου και έφυγε για μερικές μέρες αφήνοντάς την καλλιέργεια ακάλυπτη. Όταν γύρισε και ετοιμαζόταν να την πετάξει μαζί με το τριβλίο (τον ειδικό δίσκο των καλλιιεργειών), παρατήρησε ότι σε ορισμένα σημεία της είχαν αναπτυχθεί μύκητες (μούχλα). Το ενδιαφέρον του κορυφώθηκε όταν διαπίστωσε ότι σε μικρή ακτίνα γύρω από τους μύκητες δεν υπήρχαν πια βακτήρια. Είχαν διαλυθεί, χωρίς να αναπτυχθούν νέα.

Ο Φλέμιγκ απομόνωσε τον μύκητα και διαπίστωσε ότι επρόκειτο για το *Penicillium notatum*.

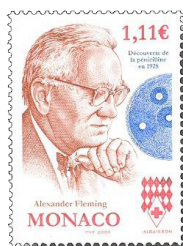
Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο μύκητας απελευθερώνει κάποια ένωση, η οποία παρεμποδίζει την ανάπτυξη των βακτηρίων. Αντιλαμβάνόμενος τη μεγάλη σημασία της ανακάλυψής του συνέχισε να εργάζεται εντατικά για την απομόνωση καθαρής “πενικιλίνης”, όπως ονόμασε τη θαυματουργή ουσία.

Τα αποτελέσματα των ερευνών του Φλέμιγκ δημοσιεύτηκαν το 1929 στη *Revue de pathologie experimentale*. Χρειάστηκαν βέβαια αρκετά χρόνια για την ιατρική εφαρμογή της ανακάλυψης. Μόνο κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου άρχισε να εφαρμόζεται με ικανοποιητικά πράγματι αποτελέσματα και αφού το 1940 οι Ερנסτ Μπόρις Τσέιν και Χάουαρντ Ου. Φλόουρϋ απομόνωσαν την πενικιλίνη και καθόρισαν το χημικό της τύπο.

Το 1945, τόσο ο Φλέμιγκ όσο και οι δύο επιστήμονες που προαναφέραμε τιμήθηκαν με το βραβείο Νόμπελ της ιατρικής.

Ο σεμνός ερευνητής μετά, την ανακάλυψη του, είπε το περίφημο “*Η φύση έφτιαξε την πενικιλίνη, εγώ την ανακάλυψα*”. Πράγματι, με την ανακάλυψη της πενικιλίνης μπήκαν τα θεμέλια του σωτήριου πολέμου κατά των λοιμώξεων και άνοιξε ο δρόμος σε μια ατελείωτη σειρά αντιβιοτικών που έγιναν σύμβολα της σύγχρονης θεραπευτικής.

Ο Αλέξανδρος Φλέμιγκ πέθανε τον Μάρτιο του 1955 από καρδιακή προσβολή, δύο χρόνια μετά τον γάμο του με την ελληνίδα γιατρό Αμαλία Κουτσούρη-Βουρέκα.

Η σωτηρία των Φιλών: Ένα θαύμα της μηχανικής

Σπάνια ένας ταξιδιώτης έχει την ευκαιρία να αντικρύσει ένα τεχνικό έργο, το μέγεθος, η δυσκολία κατασκευής και η τελειότητα του οποίου τον κάνουν να αμφιβάλλει αν πράγματι είναι αληθινό. Αυτό ακριβώς το συναίσθημα ένοιωσα όταν κατά ένα πρόσφατο ταξίδι μου στη χώρα των Φαραώ είχα την τύχη να επισκεφτώ το νησί με τους ναούς των Φιλών. Ο θαυμασμός για το όλο εγχείρημα, σε συνδυασμό με την ομορφιά και μεγαλοπρέπεια των μνημείων του νησιού, αφήνουν στον επισκεπτή αναμνήσεις άβυσσες.

Οι Φίλες είναι μία μικρή νησίδα του Νείλου, στην Άνω Αίγυπτο, στην περιοχή του Ασουάν, εκεί που κάποτε ήταν η χώρα της Νουβίας. Μέχρι τον ΣΤ΄ αιώνα την κατοικούσαν Νούβιοι της φυλής Blemmyes. Ήταν κυρίως γνωστή για τον

τάφος του Όσιρι.

Τόσο κατά τις πολεμαϊκές όσο και κατά τις ρωμαϊκές περιόδους, πολυάριθμοι ήταν οι προσκυνητές που έφθαναν στις Φίλες για να προσκυνήσουν στο ναό της Ίσιδας. Εκτός από

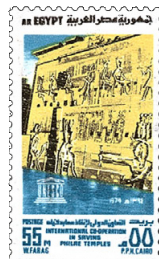
Οι ημιβυθισμένοι ναοί των Φιλών μετά την κατασκευή του δεύτερου φράγματος του Ασουάν

περίφημο ναό της Ίσιδας, τον πιο φημισμένο της θεάς στη χώρα του Νείλου. Ο ναός αυτός, ο οποίος κάλυπτε τη νησίδα σχεδόν εξολοκλήρου, είναι από τους καλύτερα διατηρημένους της Αιγύπτου.

Είναι δύσκολο να καθοριστεί πότε ξεκίνησε η λατρεία της Ίσιδας πάνω στο νησί των Φιλών, όπου επίσης λατρευόταν η θεά Αθόρ. Η τελευταία ήταν η κυρίαρχη θεά της Νουβίας, έχει την εμφάνιση της λέαινας Τεφνούτ. Στην αιγυπτιακή γη ήρθε για πρώτη φορά στην από τον καιόμενο νότο και σταμάτησε να ξεκουραστεί εκεί. Στο γειτονικό νησί του Μπιγκέχ βρισκόταν και ο

την ενδοχώρα, προσκυνητές έφταναν και έξω από τα σύνορα της Αιγύπτου, εφόσον η λατρεία της Ίσιδας ήταν ιδιαίτερα δημοφιλής και μεταξύ των λαών του Βόρειου Σουδάν. Λατρευόταν κυρίως από τις νουβικές φυλές των Blemmyes και Nobades, οι οποίες, στις αρχές του 5ου αιώνα παρενοχλούσαν τα σύνορα της ρωμαϊκής κτήσης της Αιγύπτου.

Παρά τις συγκρούσεις, το νησί των Φιλών παρέμενε τόπος ειρηνικής συνάντησης των αντιμαχομένων. Το προσκύνημα στο ναό έπαιρνε την έννοια της εκχειρίδας. Οι ιερείς αυτών των φυλών μπορούσαν, μέσα στο ναό, να

Τμήματα του ναού των Φιλών μέσα στο νερό του Νείλου. Η ολοκληρωτική καταστροφή τους θα ήταν αναπόφευκτη...

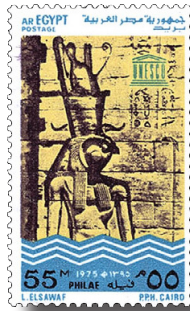

Το Βατικανό μας θυμίζει ότι την τελευταία περίοδο των Φιλών οι ναοί χρησιμοποιήθηκαν ως χριστιανικοί

λατρεύουν την Ίσιδα. Το 453 μάλιστα, επετεύχθη συμφωνία, με βάση την οποία οι Νούβιοι είχαν τη δυνατότητα να παίρνουν στη χώρα τους το άγαλμα της θεάς για ορισμένο χρονικό διάστημα.

Μεταξύ των παλιών φαραωνικών λατρειών, η λατρεία της Ίσιδας υπήρξε αυτή που διατηρήθηκε για περισσότερο χρόνο στη χριστιανική Αίγυπτο. Μόνο στα χρόνια του αυτοκράτορα Ιουστινιανού, ο οποίος ασχολήθηκε ιδιαίτερα με τον εκχριστιανισμό των Νουβίων, οι ναοί έκλεισαν με διαταγή του.

Ο αυτοκράτορας Θεοδοσίος Β' το 426 εξέδωσε διάταγμα βάσει του οποίου ο ελληνικός πολιτισμός χαρακτηρίστηκε ως ασεβής και διέταξε την καταστροφή όλων των ναών. Ευτυχώς, στην Αίγυπτο, οι χριστιανοί αποφάσισαν να μετατρέψουν τους ναούς σε εκκλησίες! Έτσι, δίπλα στην πύλη εισόδου του ναού της Ίσιδας, εκεί που βρισκόταν ένα ανάγλυφο που απεικόνιζε το θεό Άμονα, το κεφάλι του ξύστηκε και στη θέση του σμιλεύτηκε ένας κοπτικός σταυρός! Έχουμε δηλαδή το παράδοξο ενός ανάγλυφου με το σώμα του Άμονα που κρατά τους "σταυρούς της ζωής" (θεικό αιγυπτιακό σύμβολο) και στη μέση τους να εικονίζεται ένας

Ο θεός Όσιρις, από τα ανάγλυφα του ναού

των Φιλών βρίσκονταν σε μεγάλο βαθμό μέσα στο νερό. Λίγους μήνες το χρόνο ο ναός ήταν επισκέψιμος. Ο γνωστός Γάλλος ποιητής Πιερ Λοτί, λάτρης των αρχαίων πολιτισμών και της τέχνης, έγραψε:

“Η καταβύθιση του νησιού των Φιλών πρόκειται, όπως γνωρίζουμε, να αυξήσει την αποδοτικότητα των γύρω εδαφών κατά 65 εκατομμύρια λίβρες. Ενθαρρυσμένοι από αυτή την επιτυχία, οι Βρετανοί σκοπεύουν, τον επόμενο χρόνο, να σηκώσουν το φράγμα του Νείλου κατά έξη επί πλέον μέτρα. Μετά απ' αυτό, το ιερό της Ίσιδας θα βυθιστεί ολοκληρωτικά, όπως και οι περισσότεροι ναοί της Νουβίας θα βρεθούν μέσα στο νερό, και οι πυρετοί θα μολύνουν τη χώρα. Όμως αυτό θα επιτρέψει να δημιουργηθούν τόσο παραγωγικές καλλιέργειες βαμβακιού!...”

Το 1979 άρχισε η κατασκευή του δεύτερου φράγματος, εργασία που αντιπροσώπευε έναν όγκο 43.000 κ.μ. υλικών και άμεση απειλή για τις Φίλες. Το σχέδιο προέβλεπε την κατασκευή

Το φράγμα του Ασουάν

Το περίφημο “Κιόσκι του Τραϊανού”, όπως ήταν κάποτε, όπως είναι σήμερα μετά την αναστήλωση που υπέστη και όπως ήταν μισοβυθισμένο πριν τη μεταφορά του στο νέο νησί

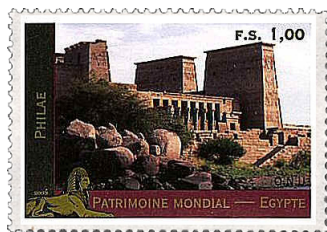
ενός καναλιού ανάμεσα στα δύο φράγματα, με τις Φίλες να βρίσκονται στον υδάτινο χώρο μεταξύ του παλιού και του νέου φράγματος. Μεταξύ των δύο φραγμάτων θα δημιουργηθεί ένα είδος βαθμίδας, η επιφάνεια του νερού της οποίας θα κάλυπτε τον κύριο πυλώνα του ναού της Ίσιδας μέχρι τα μισά του ύψους της. Με αυτό τον τρόπο το νησί το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου θα πλημμύριζε. Επί πλέον -και αυτός ήταν ο θανάσιμος κίνδυνος – οι κραδασμοί που θα προκαλούσε η κίνηση του νερού, από κάτω προς τα επάνω και αντίστροφα, θα κατέρωγε λίγο-λίγο τους τοίχους, οι οποίοι θα λεπτύνονταν μέχρι να καταρρεύσουν.

Επομένως, έμπαινε επίμονα το ερώτημα: πώς θα σωθούν οι Φίλες;

Μόνο μία λύση διαφαινόταν στον ορίζοντα: η αποσυναρμολόγηση του ναού και η μεταφορά του στη νησίδα Aguilkia, η οποία ήταν ψηλότερη και δεν θα την σκέπαζε ο Νείλος. Βρισκόταν μόλις 300 μέτρα μακριά από το νησί των Φιλών, βόρεια, προς τη μεριά του ρου του ποταμού.

Στη γιγάντια επιχείρηση συνεργάστηκαν το αιγυπτιακό Υπουργείο Πολιτισμού, οι αρχαι-

στα παραπετάσματα προστέθηκαν 200.000 κ.μ. άμμου, ώστε το σύνολο της κατασκευής να αντέξει στην πίεση του περιβάλλοντος νερού. Κατόπιν, το νερό που βρισκόταν στο ανάμεσα από τις δύο “περιφράξεις” αντλήθηκε και ρίχτηκε στη λίμνη.

Γενική άποψη της πρόσοψης του ναού των Φιλών, όπως τον αντικρύζει σήμερα ο επισκέπτης προσεγγίζοντας με το караβάκι

Μόλις το νησί αποξηράνθηκε και αφαιρέθηκε ο βούρκος, άρχισε η λεπτομερής καταγραφή. Η μέθοδος προέβλεπε τη χρησιμοποίηση φωτογραφικών μηχανών εξαιρετικά υψηλής ευκρίνειας, ώστε να ληφθούν τρισδιάστατες φωτογραφίες κάθε μνημείου, οι οποίες θα μπορούσαν στη συνέχεια να αναπαραχθούν με τη βοήθεια ενός στερεοφωτογραφικού μηχανήματος που θα επέτρεπε την σειριακή αποτύπωση όλων των κατασκευών της επιφάνειας του μνημείου. Το σχέδιο της γραμμής του περιγράμματος που θα προέκυπτε από αυτή τη διαδικασία θα ήταν απόλυτα ακριβές, ώστε να αποτελεί τον απαραίτητο οδηγό για την πιστή επανασυναρμολόγηση του μνημείου.

Η φωτογραμμική χωρογράφηση του ναού των Φιλών ανατέθηκε στο Εθνικό Γεωγραφικό Ινστιτούτο της Γαλλίας (IGN), το οποίο πραγ-

Ναός της Ίσιδος, υπό διάφορες γωνίες. Αριστερά διακρίνεται η πύλη του βασιλιά Νεκτανεβό Β' (350 - 341 π.Χ.), είσοδος του ναού

ολογικές υπηρεσίες του Καΐρου και η Unesco. Το γενικό πρόσταγμα είχε η Γαλλίδα αιγυπτιολόγος Christiane Desroches Noblecourt.

Σε πρώτη φάση, χρειάστηκε να κατασκευαστούν γύρω από τις Φίλες δύο μεταλλικά χωρίσματα/τοιχία -κάτι σαν διπλή περίφραξη- 17 μέτρων ύψους και σε απόσταση 12 μέτρων το ένα από το άλλο. Την κατασκευή αποτελούσαν 850 παραπετάσματα από ασάλι συνολικού βάρους 1276 τόνων. Στον υδάτινο χώρο ανάμεσα

ματοποίησε περίπου 600 φωτογραμμομετρικές λήψεις που κάλυψαν περίπου το 95% όλων των επιφανειών των ναών.

Στη συνέχεια οι ναοί τεμαχίστηκαν σε μεγάλα κομμάτια και μεταφέρθηκαν μέσα σε μαουνες μέχρι το νέο νησί υποδοχής, το νησί Aguilkia, 300 μέτρα βορειότερα, όπου περίμεναν την επανατοποθέτησή τους.

Το νησί προετοιμάστηκε κατάλληλα, αφαιρέθηκαν βράχοι και άλλα φυσικά υλικά σε ύψος

30 μ., ισοπεδώθηκε και μεταπλάστηκε σε τρόπο ώστε να αποκτήσει το χαρακτήρα του νησιού των Φιλών (σχήμα πουλιού που κολυμπά στο Νείλο).

Η μεταφορά των ναών άρχισε στις 9 Σεπτεμβρίου 1974 και ολοκληρώθηκε δύο χρόνια αργότερα.

Η αιγυπτιακή κυβέρνηση, που είχε συμβάλει με περισσότερο από τα μισά έξοδα για τη σωτηρία των δύο ναών του Αμπού Σιμπέλ, αντιμετώπιζε πρόβλημα στην καταβολή της δαπάνης. Όμως, με τη μεσολάβηση της Unesco, τη δαπάνη ανέλαβαν 23 χώρες. Τα χρήματα αυτά προήλθαν από τα έσοδα των εκθέσεων αιγυπτιακών θησαυρών που έκαναν το γύρο των μουσείων του κόσμου γι' αυτό το σκοπό. Το συνολικό ποσό που συγκεντρώθηκε ανήλθε στα 15 εκατομμύρια δολάρια.

Τα μνημεία των Φιλών είναι κυρίως της ύστερης εποχής. Τα πρώτα χρονολογούνται από τους φαραώ του 4ου αιώνα π.Χ. και τα τελευταία από τη ρωμαϊκή εποχή, περνώντας από τους Πτολεμαίους. Τα σπουδαιότερα από αυτά είναι ο ναός της Ίσιδας, το Περίπτερο και η Πύλη του Αδριανού, ο ναός της Μαάτ-Αθόρ, το Μαμμισί (είδος μικρού δευτερεύοντος ναού, με το όνομα να είναι επινόηση του αρχαιολόγου Jean-François Champollion) και τα Προπύλαια. Όλα ανήκουν στην περίοδο του λυκόφωτος του αιγυπτιακού πολιτισμού. Η κατασκευή

Ανάγλυφη απεικόνιση μουσικού σε κίονα από την κιονοστοιχία του Περιπτέρου του Αδριανού στις Φίλες

τους άρχισε από τους τελευταίους αυτόχθονες φαραώ (Νεκτάνεβο Α') και ολοκληρώθηκε από τους Πτολεμαίους και τους Ρωμαίους αυτοκράτορες τους δύο τελευταίους π.Χ. αιώνας, με μικρή συνέχεια από τους Κόπτες.

Πλήθος είναι οι ελληνικές επιγραφές που μαρτυρούν ότι προσκυνητές Έλληνες και Ρωμαίοι αθρόοι συνέρρεαν για να προσκυνήσουν τη θεά. Ακόμα και μετά την επικράτηση του χρι-

Κίονες του ναού της θεάς Αθόρ. Εκτός από τις άλλες περίτεχνες και άριστα διατηρημένες διακοσμήσεις, τα κονόκρανα φέρουν ανάγλυφα με το κεφάλι της θεάς

στιανισμού στην Αίγυπτο, η λατρεία της Ίσιδος εξακολούθησε στη Νουβία. Μόλις επί Ιουστινιανού (527-565) έγινε δυνατό να κλειστούν οι ναοί των Φιλών και να διατεθούν οι αίθουσες στη χριστιανική λατρεία.

Όταν η φελοούκα με τον επισκέπτη πλησιάζει τους ναούς των Φιλών στη νέα τους εγκατάσταση, δεν μπορεί να πιστέψει κανείς ότι αυτό που αντικρίζουν τα μάτια του προέρχεται από επανεγκατάσταση. Δυσκολεύεται να δεχτεί ότι όλα αυτά τα γιγαντιαία κατασκευάσματα, οι τεράστιοι ναοί, οι πανύψηλοι κίονες με κιονόκρανα που χρειάζονται αρκετοί άνδρες για να τα αγκαλιάσουν, τα κολοσσιαία αγάλματα θεών και βασιλέων.... Ότι όλα αυτά μεταφέρθηκαν και επανατοποθετήθηκαν, κομμάτι-κομμάτι... Ακόμα και τα πλακόστρωτα, τα σκαλοπάτια, οι αυλές... Όλα από μεταφορά και με τόσο τέλειο τρόπο, ώστε να δίνουν την βεβαιότητα ότι τίποτα δεν μετακινήθηκε. Ότι όλα ήταν πάντα εκεί.

Μια επίσκεψη στα μνημεία της αρχαίας Αιγύπτου είναι πάντα ένα προσκύνημα στον διαχρονικό πολιτισμό, ένα αναβάπτισμα στην τέχνη, στην αισθητική, στην παιδεία, στην ιστορία... Όσες φορές και να ταξιδέψει κανείς στη χώρα των φαραώ, παίρνει πάντα πολύ περισσότερα από όσα δίνει... Και φεύγει βυθισμένος σε έκσταση... Ειδικά όταν είναι πρώτη φορά...

Παντελής Λεούσης

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΤΕΛΛΟΣ Ο θρύλος που έγινε ιστορία!

Η Ελβετία στέναζε κάτω από το ζυγό των Αψβούργων. Ο βάιλος Χέρμαν Γκέσλερ (τοποτηρητής, αντιπρόσωπος του θρόνου), διορισμένος από τον αυστριακό αυτοκράτορα Αλβέρτο Α' στο αλπικό καντόνι του Ούρι, ήταν σκληρός και μισητός.

Μία από τις παράλογες αποφάσεις του ήταν να διατάξει όλους τους κατοίκους να περνούν μπρος από το καπέλο του αυτοκράτορα που το είχε στηρίξει πάνω σε ένα πάσσαλο στην πλατεία του χωριού Άλτορφ και να γονατίζουν μπροστά του. Και ενώ οι Ελβετοί, ένας-ένας και με βαριά καρδιά, υπέμεναν τον εξευτελισμό, ένας αρνήθηκε. Τον έλεγαν Γουλιέλμο Τέλλο.

Όλα αυτά συμβαίνουν στις αρχές του 14^{ου} αιώνα.

Ο Τέλλος, παλιός μισθοφόρος ειδικευμένος στο χειρισμό του βαλλιστικού καταπέλτη και λαμπρός τοξότης, ζούσε αποτραβηγμένος στα βουνά. Όταν βρέθηκε στο Άλτορφ, η αξιοπρέπεια και η φιλοπατρία του δεν του επέτρεψαν να υποκύψει στον παραλογισμό του Κέσλερ. Όμως ο βάιλος δεν ανέχτηκε την ανυπακοή. Διέταξε να τον συλλάβουν και να υποχρεωθεί να χτυπήσει με

το τόξο του ένα μήλο τοποθετημένο πάνω στο κεφάλι του γιου του. Η απόφαση ήταν σκληρή.

Αν πετύχαινε το μήλο, χαρίζονταν η ζωή του ίδιου και του γιού του. Αν δεν πετύχαινε, τότε τόσο αυτός όσο και ο γιός θα εκτελούνταν (αν στο μεταξύ δεν είχε βληθεί το παιδί).

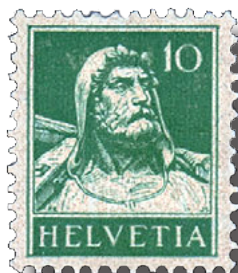
Η αγωνία όλων των κατοίκων του Ούρι στο κατακόρυφο. Το παιδί τοποθετείται στη θέση του, το μήλο ισορροπεί στο κεφάλι, ο πατέρας σημαδεύει...

Ικανότατος τοξότης καθώς είναι ο Γουλιέλμος, πετυχαίνει το στόχο του, ανακουφίζοντας το πλήθος που είχε συρρευτεί στην πλατεία.

Όμως, καθώς ο Τέλλος ήταν ατίθασος και τολμηρός, μόλις είχε ακούσει την ευθυμηγορία του βάιλου είχε απειληθεί πως αν δεν πετύχει το μήλο θα σκοτώσει εκείνον. Έτσι, παρά την επιτυχία του στο σημάδι, ο βάιλος διέταξε να τον αλυσοδέσουν και να τον μεταφέρουν στη φυλακή, στον πύργο του Κίσαχτ.

Κατά τη μεταφορά του, ο Τέλλος κατόρθωσε να δραπετεύσει και, μόλις του δόθηκε η ευκαιρία, σκότωσε τον σκληρό Κέσλερ.

Ο φόνος αυτός συγκίνησε βα-

Ο Γουλιέλμος Τέλλος και ο γιος του. Ο μικρός κρατά το τόξο του πατέρα του και στο άλλο χέρι το διαπερασμένο από το βέλος μήλο

Αριστερά ο Αψβούργος βασιλιάς Αλβέρτος Α'. Δεξιά ο Γ. Τέλλος με το τόξο του

Το μεσαιωνικό τόξο έγινε ένα είδος συμβόλου για τους Ελβετούς

θύτατα τους κατοίκους των κοιλάδων και των βουνών της Ελβετίας, και χρησίμευσε ως σύνθημα της επανάστασης κατά των Αψβούργων. Τα καντόνια του Σβιτς, του Ούρι και του Ουντερβάλντεν εξεγέρθηκαν με επιτυχία.

Αμέσως μετά, μαζί με το Τέλλο, νίκησαν στη μάχη του Μόρτγκαρτεν (1315) και ελευθέρωσαν τον τόπο τους.

Με όλα αυτά, ο Γουλιέλμος Τέλλος έγινε ήρωας της ελβετικής ανεξαρτησίας. Όλοι τον τιμούσαν σαν τέτοιο και το όνομά του ήταν σεβαστό σε όλη τη χώρα.

Τελικά η μοίρα θέλησε να τελειώσει τη ζωή του ηρωικά, όχι όμως σε μάχη. Ο Τέλλος πνίγηκε ενώ προσπαθούσε να σώσει ένα παιδί που είχε πέσει στον ποταμό Σλάχεν (1354).

Μέχρι το δεύτερο μισό του 15^{ου} αιώνα η ιστορία του Γουλιέλμου Τέλλου δεν αναφερόταν πουθενά. Εμφανίστηκε γύρω στα 1600, μέσα από τα κείμενα συγγραφέων και ενός ιστορικού.

Στην πραγματικότητα ο Τέλλος και τα κατορθώματά του είναι μόνο ένας θρύλος, που, κατά πάσα πιθανότητα, μεταφυτεύτηκε στην Ελβετία από την Ισλανδία, όπου υπήρχε παρόμοιος.

Εντούτοις, είτε συνέβησαν τα πιο πάνω γεγονότα είτε όχι, το όνομα του Γουλιέλμου Τέλλου, του εθνικού ήρωα των Ελβετών, παραμένει ένα σπουδαίο σύμβολο. Τόσο ισχυρό όσο λίγα

Μία από τις πολλές απεικονίσεις του ήρωα Τέλλου που κοσμούν δημόσιους χώρους της Ελβετίας

πραγματικά ιστορικά πρόσωπα.

Ο Τέλλος και τα κατορθώματά του αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης για συγγραφείς, ποιητές, ζωγράφους, γλύπτες, μουσικοσυνθέτες. Στην Ελβετία υπάρχουν ανδριάντες του, πίνακες, τοιχογραφίες. Ο Φρειδερίκος Σίλερ εμπνεύστηκε το δράμα που φέρει το όνομά του: "Γουλιέλμος Τέλλος", ο Τζιακίνο Ροσίνι συνέθεσε την ομώνυμη όπερα.

Αυτό μάλιστα ήταν και το τελευταίο σκηνικό έργο που έγραψε ο Ροσίνι. Θαυμάσιο μελόδραμα, παραμένει ανάμεσα στα πιο δημοφιλή του λυρικού ρεπερτορίου. Ειδικά η 12λεπτη εισαγωγή του είναι ένα μικρό αριστούργημα. Αποδείξη της μεγάλης δημοτικότητάς της είναι το ότι μέρος της χρησιμοποιείται κατά κόρον σε διαφημίσεις, συνόδευσε τα επεισόδια των Looney Toones, μπήκε σε ταινίες του Ντίσνεϊ, στο "Κουρδιστό πορτοκάλι" του Στανλεϊ Κιούμπρικ κλπ.

Τζιακίνο Ροσίνι. Η όπερά του Γουλιέλμος Τέλλος έκανε παγκόσμια γνωστό τον Ελβετικό πατριωτικό θρύλο

Η ιστορία του Γουλιέλμου Τέλλου είναι ένας μύθος, που, με τον καιρό, έγινε ιστορία. Αποτελεί πια μέρος της ιστορίας της χώρας των ρολογιών και των ψηλών βουνών. Κάτι σαν το δικό μας Θησέα, ή τον Ηρακλή!

Λέτε να υπήρξαν και αυτοί πραγματικά;

Π.Λ.

Θυρεοί των καντονιών του Ούρι και του Σβίτς. Το κατόρθωμα του Τέλλου τα ξεσήκωσε και ελευθέρωσαν τον τόπο τους

Η επίσημη σφραγίδα της Ελβετικής Δημοκρατίας. Απεικονίζει τον Τέλλο να αγκαλιάζει το γιο του

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Η "Ανοικτή Επιστολή" είναι μία μόνιμη στήλη του περιοδικού μας, στην οποία παρουσιάζονται όλες οι χρήσιμες πληροφορίες για τον καταρτισμό μιας θεματικής συλλογής που φιλοδοξεί να εκτεθεί σε μία επίσημη εθνική ή διεθνή έκθεση, από την επιλογή του θέματος, του χαρτιού και του φιλοτελικού υλικού, μέχρι και την καλύτερη αισθητική της παρουσίαση.

Όπως γνωρίζουμε, οι μπαντελέτες είναι προεκτάσεις του χαρτιού των γραμματοσήμων. Είναι ένα είδος βινιέτες "se-tenant" (συνδεμένες) με το γραμματόσημο, κάτι σαν τα σημερινά "προσωπικά γραμματόσημα", και συνήθως χωρίζονται από αυτό με οδόντωση. Μπορεί να βρίσκονται δεξιά, αριστερά ή κάτω από το γραμματόσημο, σπανιότερα από πάνω. Πολύ συχνά έχουν ίδιο μέγεθος με τα γραμματόσημα που συνοδεύουν, όταν όμως βρίσκονται από κάτω, συνήθως είναι πιο κοντές. Όταν βρίσκονται ανάμεσα σε δύο γραμματόσημα λέγονται "ιντερπανό" (interpanneau = ενδιάμεσο πλαίσιο).

Βινιέτες προσαρτημένες στα γραμματόσημα διακρίνουμε δύο ειδών: Αυτές που εκδίδουν τα ταχυδρομεία κατόπιν ιδιωτικής παραγγελίας (διαφημιστικές) και εκείνες που τα ταχυδρομεία κατασκευάζουν με σκοπό να προσθέσουν πληροφορίες και

μηνύματα που δεν θα χωρούσαν να συμπεριληφθούν στο γραμματόσημο που συνοδεύουν και, φυσικά, να το καταστήσουν περισσότερο ελκυστικό για τους συλλέκτες.

Μια λευκή μπαντελέτα, χωρίς καμία αναγραφή ή εικόνα, είναι θεματικά άχρηστη και δεν πρέπει να εκτίθεται, εκτός αν η παρουσία της προσδίδει στο γραμματόσημο πολύ μεγαλύτερη αξία, όπως συμβαίνει π.χ. σε μερικά σπάνια ιντερπανό. Όταν όμως διαθέτει αναγραφές ή/και απεικονίσεις, τότε είναι εκθέσιμη και, συχνά, θεματικά πολύτιμη.

Από τις πιο γνωστές μπαντελέτες, που όλοι γνωρίζουμε, είναι αυτές που συνοδεύουν την κάτω λουρίδα των φύλλων των γραμματοσήμων του Ισραήλ. Προσφέρουν πολλές πρόσθετες πληροφορίες που συχνά δεν δίνει το γραμματόσημο, όπως ημερομηνίες και ημερομηνίες, αποσπάσματα από την Παλαιά Διαθήκη και άλλα. Τα θεματικά μηνύματα αναγράφονται συχνά (και) στα αγγλικά, πράγμα που βοηθά όσους δεν γνωρίζουν...ισραηλινά.

Μπαντελέτα με μόνο τα ονόματα

Ισραήλ: Κείμενο της Γραφής στα Εβραϊκά. Η μπαντελέτα το αποδίδει στα Γαλλικά, Αγγλικά, Ισπανικά, Ρωσικά και Ιαπωνικά! Ρωσία: Γραμμή ποιήματος του Τσεβτσένκο. Πολωνία: Πληροφορίες σχετικές με το εικονιζόμενο πορτρέτο.

Υπάρχουν χώρες που εκδίδουν γραμματόσημα με μπαντελέτες περιστασιακά. Η Ελβετία, για παράδειγμα, στις εκδόσεις "Pro Patria" και "Pro Juventute" συνηθίζει να έχει περιθώρια με την αναγραφή του ονόματος του ζώου ή του φυτού κλπ. που τα γραμματόσημα απεικονίζουν. Η Ρωσία, κατά καιρούς, δίνει εκδόσεις με μπαντελέτες ιδιαίτερα χρήσιμες.

Οι εικονογραφημένες μπαντελέτες είναι αρκετά παλιά ιστορία. Εμφανίστηκαν από τις πρώτες δεκαετίες του περασμένου αιώνα, ως διαφημίσεις ιδιωτών που εκτύπωνε το ταχυδρομείο κατόπιν παραγγελίας. Η Γερμανία έχει μια αρκετά μεγάλη σειρά παρόμοιων εκδόσεων με θέματα όπως "καταστήματα γραμματοσήμων", "κρασιά", "κρασί από μήλα", "φωτογραφικό χαρτί", "μελάνι γραφής" "οδοντό-

Βινιέτα σε-τενάν τύπου "ίντερπανά"

Μπαντελέτες σε ρώσικα γραμματόσημα.
 Άνω: με κείμενο στα Ρωσικά και Ινδικά.
 Κάτω: Κείμενο σχετικό με την εκτόξευση.

πασα", "αυτοκίνητο", "μέλι μελισσών" και πολλά άλλα.

Στο πλούσιο ρεπερτόριο βινιετών του Βελγίου συναντάμε "Κινηματογράφο", "Παπούτσια με αδιάβροχο δέρμα", "Φιλοτελικό περιοδικό και δημοπρασίες Balasse", "φυσικό μεταλλικό νερό", "αναλγητικά χάπια" ή "κόκκινα χάπια για δροσιά και υγεία", "Φεριμπότ Οστάνδη-Ντόβερ" και πάμπολλα άλλα.

Η Ιταλία διαθέτει μικρότερη ποικιλία, όμως οι βινιέτες της είναι περιζήτητες, ειδικά επί φακέλου.

Όπως παρατηρούμε στα συναπτόμενα παραδείγματα, ένα από τα περισσότερο διαφημιζόμενα θέματα είναι οι φιλοτελικόι οίκοι, κατάλογοι γραμματοσήμων, δημοπρασίες κλπ. Με το δίκιο τους. Τι καλύτερο από του να διαφημιζεις πωλήσεις γραμματοσήμων μέσα από τα ...γραμ-

Θέματα που συναντάμε σε ιταλικές "σε-τενάν" μπαντελέτες: ποτό Καμπάρι, Υφάσματα Κοέν, "Γραφόφωνα" Κολούμπια, Λιπαντικά μηχανών, Σοκολάτες Περούτζινα και πολλά άλλα.

Ιταλικές διαφημιστικές σε-τενάν βινιέτες επί φακέλου: Διαφημίζουν το ποτό Καμπάρι (αριστερά) και τις ραπομηχανές Σίνγκερ (δεξιά)

Θέματα σε βινιέτες Γερμανίας: Φωτογραφικό χαρτί (όπως βρισκεται σε φύλλο τευχιδίου), αυτοκίνητο, ορεκτικό/ τσωνωτικό του αίματος, γραμματόσημα, μελάνι "Πέλικαν"

ματόσημα;

Όπως είναι εύκολο να διακρίνουμε, τα θέματα που υποστηρίζουν αυτές οι μπαντελέτες είναι πολλά, ποικίλα και σε πολλές περιπτώσεις αρκετά πρωτότυπα, γεγονός που σημαίνει ότι δύσκολα τα συναντά κανείς αλλού.

Εκτός από τις μπαντελέτες του Ισραήλ και τις άλλες σύγχρονες που συναντάμε εύκολα, οι παλιές είναι αρκετά πιο δυσεύρετες, ή, μάλλον, πολύ πιο ακριβές. Ειδικά πάνω σε φάκελο αποτελούν καμάρι για μια συλλογή και η επί-φακέλου παρουσία τους συμβάλλει σε μία καλύτερη βαθμολογία.

Ο τρόπος παρουσίασής των μπαντελετών πάνω στη σελίδα μας δεν έχει καμία δυσκολία ή ιδιαιτερότητα. Το μόνο απαραίτητο είναι να συνοδεύονται πάντα από το "μητρικό" γραμματόσημο. Χωρίς οι ίδιες να είναι πραγματικά γραμματόσημα, ούτε να διαθέτουν ονομαστική αξία, είναι ευνόητο πως η ύπαρξή τους νομιμοποιείται μόνο δίπλα στα γραμματόσημα που συνοδεύουν.

Θα τελειώσω με το μεγάλο ερώτημα που πολλοί από τους αναγνώστες μας έχουν στο στόμα: Οι μπαντελέτες των προσωπικών γραμματοσήμων μπορούν να χρησιμεύσουν για τη στήριξη θεματικών πληροφοριών; Η απάντηση είναι απόλυτα αρνητική. Όταν ο καθένας έχει τη δυνατότητα, μέσω αυτών, να απεικονίσει ότι θέλει, τότε ο θεματικός φιλοτελισμός θα έρχεται τη γοητεία του.

Διότι για όποια πληροφορία θα μας έλειπε θα καταφεύγαμε στο Προσωπικό Γραμματόσημο. Στις εκθεσιακές σελίδες μας, για παράδειγμα, θα μπορούσαμε να παρουσιάσουμε τον εαυτό μας, τη...θεία μας που μαγειρεύει καλά (σε ένα θέμα "γαστριμαργίας") ή τον εξάδελφό μας που είναι καλός μηχανικός (σε ένα θέμα "αυτοκινήτου") κλπ.

Όχι. Το προσωπικό γραμματόσημο δεν απευθύνεται σε εκθεσιακούς συλλέκτες. Είναι, καθαρά, υπόθεση εσόδων ταχυδρομείου και "ερασιτεχνών συλλεκτών".

Γαλλική διαφημιστική βινιέτα "σε-τενάν", τύπου "ιντερπανό"

Παντελής Λεουσης

Θέματα σε βινιέτες Βελγίου: Φιλοτελικό περιοδικό, Εθνικός κατάλογος γραμματοσήμων, Δημοπρασίες γραμματοσήμων, Υπακτικό σιρόπι, Μεγάφωνα, Εθνικό λαχείο κλπ.

Μιμάρ Σινάν, ο αρχιτέκτονας

Οι Τούρκοι δίκαια τον αποκαλούν “Mimar Koca Sinan”, δηλαδή “ο μεγάλος αρχιτέκτονας”. Και είναι πράγματι ο μεγαλύτερος Τούρκος αρχιτέκτων της εποχής του, ίσως ολόκληρης της Τουρκικής ιστορίας.

Λίγες λεπτομέρειες για τη ζωή του είναι γνωστές. Γνωρίζουμε ότι γεννήθηκε το 1489 στην Καισάρεια της Μικράς Ασίας ή, κατ’ άλλους, στο Αγκιρνάς (Καπαδοκία), από πατέρα οικοδόμο (λιθοξόο και ξυλουργό). Ακολουθώντας τον πατέρα του στη δουλειά είχε την ευκαιρία να επισκέπτεται τα σελτζουκικά μνημεία και να τα μελετά με απαράμιλλο ζήλο.

Η εθνική καταγωγή του είναι άγνωστη. Ίσως σελτζουκική, οθωμανική, ελληνική (αναφέρεται και το όνομα Ιωσήφ Δογάνογλου), αρμενική, χεπιτική... Επικρατούσα άποψη είναι ότι ανήκε στο σώμα των Γενίσαρων και μάλλον γεννήθηκε χριστιανός που εξισλαμίστηκε με τη βία, στο πλαίσιο του παιδομαζώματος που εφάρμοζαν οι Οθωμανοί.

Χάρη στο πρώιμο ταλέντο και τη φιλομάθεια του, ο Σινάν βρέθηκε στην Πόλη όπου διδάχτηκε στο Παλάτι, στον Ιππόδρομο, με καθοδήγηση του Μεγάλου Βεζύρη Παργαλή Ιμπραήμ Πασά. Μετά φοίτησε σε στρατιωτική σχολή και εξελίχτηκε σε διοικητή του ιππικού και μηχανικό του στρατού.

Ως μηχανικός απέδειξε εξαιρετικές ικανότητες. Μέχρι το 1535 συμμετείχε σε όλες τις πολεμικές εκστρατείες του Σουλεϊμάν του Μεγαλοπρεπή,

σε όλες τις επαρχίες της αχανούς Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, κατασκευάζοντας κάστρα, γέφυρες και στρατιωτικές οχυρώσεις, αλλά και πολιτικά ή θρησκευτικά έργα, όπως γέφυρες και τζαμιά.

Η μεγάλη επιτυχία των έργων του στο στράτευμα προκάλεσε την προσοχή του Σουλτάνου Σουλεϊμάν, ο οποίος τον έβαλε στην υπηρεσία του, δίνοντας την ευκαιρία στο Σινάν να ξεδιπλώσει όλες τις πτυχές του ταλέντου του και να αναδειχτεί ως ο πιο λαμπρός αρχιτέκτονας της οθωμανικής δυναστείας. Το ύψος της δουλειάς του καθιέρωσε τον τύπο της οθωμανικής και ισλαμικής αρχιτεκτονικής.

Του αποδίδονται 334 έργα, από τα οποία 131 είναι μεγάλα ή μικρότερα τεμνή, 55 σχολεία, 34 ανά-

κτορα, 33 δημόσια λουτρά, 19 μαουσουλεία, καθώς και πτωχοκομεία, ιεροδιδασκαλεία, πανδοχεία, νοσοκομεία, γέφυρες, κρήνες, συντριβάνια, υδραγωγεία, υδραυλικά συστήματα, και άλλα.

Χάρης στη μακροβιότητά του (πέθανε το 1588 στην Κωνσταντινούπολη, σε ηλικία 99 ετών) και την αναγνωρισμένη αξία του, υπήρξε προϊστάμενος αρχιτέκτων τεσσάρων σουλτάνων: των Σελήμ Α΄, Σουλεϊμάν Α΄, Σελήμ Β΄ και Μουράτ Γ΄.

Η ταφή του έγινε, τιμητικά, στη βορειοδυτική άκρη του τζαμιού του Σουλεϊμάν του Μεγαλοπρεπή.

Λ. Τ.

Η πρώτη έκδοση προς τιμήν του Μιμάρ Σινάν, του αποκαλούμενου “Mimar Koca Sinan”

Τέσσερα από τα αρχιτεκτονικά του Σινάν που έχουν χαρακτηριστεί ως αριστουργήματα: Το τέμενος Σελιμίγιε της Αδριανούπολης, που ο ίδιος θεωρούσε αριστούργημά του, κυρίως λόγω του τρούλου που συναγωνίζεται σε ύψος αυτόν της Αγια Σοφιάς. Η γέφυρα “Mimar Sinan” στο Büyükkçekmece (περιοχή Μαρμαρά) που παρά τα 500 χρόνια της είναι πάντα σε λειτουργία. Το τέμενος Σουλεϊμανίγιε, καμάρι της Κωνσταντινούπολης, Το λουτρό της βασιλομήτορος και η Αγια Σοφιά (προφανώς προ της προσθήκης των μιναρέδων)

Κάθε χρόνο, τους μήνες Ιούνιο και Ιούλιο, η καρδιά της αγωνιστικής ποδηλασίας χτυπάει στη Γαλλία. Για τρεις εβδομάδες οι καλύτεροι ποδηλάτες από όλο τον κόσμο παίρνουν μέρος στον ποδηλατικό γύρο Γαλλίας, τον Γύρο, όπως μονολεκτικά καθιερώθηκε να λέγεται. Μαζί με αυτόν της Ιταλίας, αποτελούν το "ιερό δισκοπότηρο" της ποδηλασίας, η κατάκτηση του οποίου αποτελεί το όνειρο κάθε ποδηλάτη.

Η ιδέα της διοργάνωσης ανήκει στον G. Lefevre, δημοσιογράφο της εφημερίδας *L'Auto*, πρόδρομο της εφημερίδας *L'Equipe*. Μέχρι τότε οι μόνοι γνωστοί ποδηλατικοί αγώνες ήταν οι Paris-Brest και Bordeaux-Paris οι οποίοι διαρκούσαν μόνο μια μέρα. Η πρόταση για έναν αγώνα με ποδήλατα που θα κάλυπτε όλη τη Γαλλία και θα διαρκούσε αρκετές μέρες ενθουσίασε τον εκδότη της εφημερίδας H. Desgrange. Ήταν μια άριστη ευκαιρία για διαφήμιση της εφημερίδας, η κυκλοφορία της οποίας από τότε εκτινάχθηκε στα ύψη. Τις ημέρες διεξαγωγής του γύρου η εφημερίδα γίνεται ανάρπαστη. Το 1933 πουλήθηκαν 854.000 φύλλα.

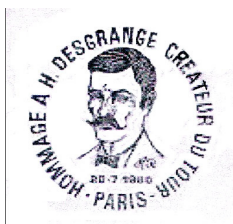
Ο γύρος είναι αγώνας διαδρομών (étape), μία κάθε μέρα. Ο χρόνος του κάθε ποδηλάτη σε κάθε διαδρομή αθροίζεται και τελικός νικητής είναι αυτός που θα έχει τον μικρότερο χρόνο. Ο αριθμός των διαδρομών είναι 20 και το συνολικό μήκος του γύρου 3.000 με 4.000 χλμ. Είναι πιθανόν να αναδειχθεί τελικός νικητής του ποδηλατικού

γύρου κάποιος αθλητής χωρίς να έχει κερδίσει καμιά διαδρομή.

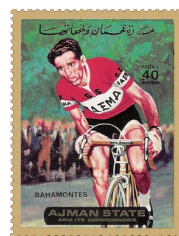
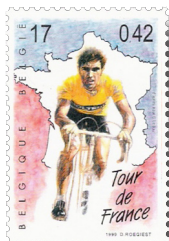
Οι περισσότερες διαδρομές γίνονται στην Γαλλία, αλλά υπάρχουν και διαδρομές που γίνονται σε άλλες χώρες, όπως Ιταλία, Ισπανία, Ελβετία, Αγγλία. Υπάρχει εναλλαγή στις διαδρομές: σε ευθεία, σε ομαλό έδαφος, σε βουνό. Τα τελευταία χρόνια, πριν από την επίσημη εκκίνηση προηγείται ένας αγώνας ατομικής χρονομέτρησης 10-15 χλμ που ονομάζεται πρόλογος. Σκοπός του αγώνα αυτού είναι να βγει ο αθλητής που θα φορέσει πρώτος την κίτρινη φανέλα στην εκκίνηση. Από το 1919 αποφασίστηκε ο αθλητής που προηγείται στον αγώνα να φοράει μια διακριτική κίτρινη φανέλα.

Ενώ όταν ξεκίνησε ο γύρος, οι αθλητές ήταν ερασιτέχνες και εκπροσωπούσαν τις χώρες τους, σήμερα, στον γύρο παίρνουν μέρος οι 20 καλύτερες επαγγελματικές ομάδες του κόσμου, που βγαίνουν ύστερα από τη σχετική βαθμολογία της Παγκόσμιας Ποδηλατικής Ομοσπονδίας.

Για αγωνιστικούς, πολιτιστικούς αλλά και οικονομικούς λόγους, οι διαδρομές κάθε χρόνο αλλάζουν. Υπάρχουν όμως και διαδρομές, κυρίως οι ορεινές, που μένουν σταθερές. Οι διαδρομές, με τις τρομακτικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι αθλητές, κυρίως στα περάσματα και στα ανεβάσματα στα βουνά, έχουν μείνει ιστορικές. Alpe d'Huez, Cot du Tourmalet, Mont Ventoux, Col du Golibier, Pyréen, έχουν γράψει τις δικές τους σε-

H. Desgrange: Ο άνθρωπος που καθιέρωσε το γύρο Γαλλίας.

Η κίτρινη φανέλα αποτελεί διακριτικό του αθλητή που προηγείται στο γύρο, η πράσινη για τον ποδηλάτη που προηγείται στο σπριντ και η λευκή με τις κόκκινες βούλες για τον "βασιλιά" της ανάβασης.

Ο Ισπανός F. Bahamontes (δεξιά) κατέκτησε έξι νίκες στο σπριντ ανάβασης

λίδες στην ιστορία του γύρου Γαλλίας.

Τα σπριντ ανάβασης και ταχύτητας καθιερώθηκαν με το πέρασμα των χρόνων για να αποκτήσει ο γύρος μεγαλύτερο ενδιαφέρον και να είναι πιο ανταγωνιστικός.

Το 1933 έγινε για πρώτη φορά σπριντ ανάβασης. Οι ποδηλάτες σε συγκεκριμένες ορεινές διαδρομές χρονομετρούνται και ανάλογα με το χρόνο που σημειώνουν κατατάσσονται σε σειρά που επιβραβεύεται με πόντους. Οι πόντοι που κερδίζουν οι ποδηλάτες, αντιστοιχούν σε χρόνο που αφαιρείται από το συνολικό χρόνο στον τερματισμό του γύρου. Ο αθλητής που προηγείται στα σπριντ ανάβασης φοράει μια διακριτική άσπρη φανέλα με κόκκινες βούλες. Η ίδια διαδικασία και επιβράβευση ισχύει και για το σπριντ ταχύτητας. Η μόνη διαφορά είναι ότι ο προπορευόμενος αθλητής φοράει μια διακριτική πράσινη φανέλα.

Τέλος, μια επιβράβευση που καθιερώθηκε τα τελευταία χρόνια είναι η άσπρη φανέλα που φορά ο νεότερος, κάτω των 25 χρόνων, ποδηλάτης που συμμετέχει στον αγώνα.

Από το 1975 ο τερματισμός του γύρου γίνεται στο Champs Elysées στο Παρίσι. Το τελευταίο αυτό κομμάτι είναι ιδιαίτερα επίτιμο, αφενός μεν, γιατί περιλαμβάνει πολλές στροφές μέσα στην πόλη, αφετέρου δε, γιατί ο δρόμος είναι λιθόστρωτος γεγονός που δυσχεραίνει ιδιαίτερα τις προσπάθειες των ποδηλατών. Οι δυσκολίες αυτές στον τερματισμό σπάνια επηρεάζουν την τελική κατάταξη γιατί η απόσταση που διανύουν οι ποδηλάτες

Οι δυσκολίες στις ορεινές διαδρομές και στα ορεινά πέρασματα, έκριναν πολλές φορές τον τελικό νικητή του γύρου

δεν είναι μεγάλη. Εξαιρέση αποτελεί η διοργάνωση του 1989, όταν ο Αμερικανός G. Le Mond κάλυψε την χρονική διαφορά που τον χώριζε από τον προπορευόμενο Γάλλο ποδηλάτη L. Fignon και αναδείχθηκε νικητής του γύρου. Η διοργάνωση αυτή έμεινε ιστορική γιατί σημειώθηκε η μικρότερη διαφορά μεταξύ 1^{ου} και 2^{ου} αθλητή: μόλις 8'', γεγονός που αποκλείεται να συμβεί ξανά.

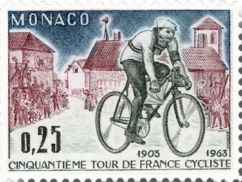
Η διοργάνωση μιας διαδρομής και το πέρασμα των ποδηλατών από μια πόλη αποτελεί τιμή για τους κατοίκους της, αλλά και αποφέρει τεράστια οικονομικά οφέλη. Παλαιότερα, η κάθε διαδρομή άρχιζε από εκεί που τελείωνε η προηγούμενη, ο γύρος δηλαδή ήταν μια συνεχόμενη διαδρομή. Τα τελευταία όμως χρόνια έχουν αλλάξει τα πράγματα. Κάθε διαδρομή

J. Robic : Ο ποδηλάτης με το απίστευτο κατόρθωμα. Πρώτος στον γύρο Γαλλίας αλλά και νικητής στο παγκόσμιο cyclo-cross

μή μπορεί να ξεκινήσει σε αρκετά μεγάλη απόσταση από εκεί που τερματίστηκε η προηγούμενη. Αυτό συμβαίνει κυρίως στο μέσο της διοργάνωσης, για να δίνεται η δυνατότητα στους ποδηλάτες να ξεκουραστούν, αφού η μεταφορά τους στον τόπο εκκίνησης γίνεται με άλλα μεταφορικά μέσα. Ταυτόχρονα, περισσότερες πόλεις μοιράζονται τη δόξα και τα οφέλη από το πέρασμα του γύρου.

Ο ποδηλατικός γύρος αποτελεί σημαντικό γεγονός για τους Γάλλους, όχι μόνο σαν αθλητική διοργάνωση παγκόσμιας εμβέλειας, αλλά και σαν ζήτημα εθνικής ταυτότητας και περηφάνιας. Οι Γάλλοι αθλητές που κερδίζουν το γύρο γίνονται αντικείμενο λατρείας από τους συμπατριώτες τους. Μιμούμενοι τους αρχαίους Έλληνες λένε πως

Η εκκίνηση του γύρου όπως και κάποιες διαδρομές πολλές φορές γίνονται εκτός Γαλλίας

“όποιος Γάλλος ποδηλάτης, φορέσει έστω και μια φορά την κίτρινη φανέλα δεν θα διψάσει και δεν θα πεινάσει ποτέ στην πατρίδα του”.

Εκατομμύρια θεατές από όλο τον κόσμο συρρέουν κατά μήκος της διαδρομής, για να παρακολουθήσουν από κοντά τα ινδάλματα τους να αγωνίζονται. Πολλοί από αυτούς κατασκηνώνουν από τις προηγούμενες μέρες, για να έχουν όσο το δυνατόν καλύτερη θέα. Τις ώρες που προηγούνται της διέλευσης των ποδηλατών επικρατεί γιορταστική ατμόσφαιρα, καθώς εταιρείες διαφημίζουν τα προϊόντα τους, ερασιτέχνες θεατές-ποδηλάτες καλύπτουν μέρος της διαδρομής μιμούμενοι τους αθλητές, μοιράζονται γλυκά, αναμνηστικά, ενώ διάφοροι καλλιτέχνες διασκεδάζουν τον κόσμο

Το όνειρο κάθε αγωνιζόμενου είναι η νίκη, πολύ περισσότερο, όταν αυτή επιτυγχάνεται σε παγκόσμιας ακτινοβολίας αθλητικά γεγονότα, όπως είναι ο ποδηλατικός γύρος Γαλλίας. Αμέτρητες ώρες προπόνησης, ανειπίωτες στερήσεις και θυσιές, με ένα μόνο στόχο: τη νίκη. Οι σκληροτράχηλοι, όμως, αυτοί αθλητές, στο πέρασμα των χρόνων, έχουν φτιάξει έναν άγραφο κώδικα τιμής μεταξύ τους, προκαλώντας πολλές φορές το θαυμασμό αλλά και τις επικρίσεις των θαυμαστών τους, όπως και τις οργισμένες αντιδράσεις των υπευθύνων των ομάδων για τη συμπεριφο-

ρά τους στη διάρκεια του αγώνα. Όταν περνούν από την γενέτειρα πόλη κάποιου αγωνιζόμενου, τον αφήνουν τιμητικά να προπορευθεί, ενώ δεν αποστερούν τη χαρά της νίκης από τον αθλητή που γιορτάζει

την ημέρα. του αγώνα. Παραδοσιακά, την ημέρα της πτώσης της Βασίλης, ημέρα εθνικής γιορτής για τους Γάλλους, εάν υπάρχει διαδρομή, οι αγωνιζόμενοι αφήνουν κάποιο αθλητή της Γαλλίας να τερματίσει πρώτος. Θεωρείται απαράβατος κανόνας να μην προσπερνούν ποδηλάτη που σταμάτησε για φαγητό ή για σωματική ανάγκη. Επίσης, όταν κάποιος ποδηλάτης πάθει ατύχημα την ώρα του αγώνα, από σεβασμό, οι υπόλοιποι του δίνουν το περιθώριο, να σηκωθεί και να συνεχίσει τον αγώνα.

Το 2003 σε ένα κρίσιμο σημείο του αγώνα, ο προπορευόμενος Αμερικανός L.Armstrong έπεσε. Ο βασικός του αντίπαλος για την τελική επικράτηση J. Ulrich που ακολουθούσε σε ελάχιστη απόσταση, σταμάτησε και περίμενε τον αθλητή να σηκωθεί, να συνεχίσει την προσπάθεια του, και μάλιστα να αναδειχθεί τελικός νικητής με 1' διαφορά από τον Ulrich. Απαντώντας στους πολλούς επικριτές του για την ενέργεια του αυτή, ο Γερμανός πρωταθλητής τόνισε ότι *“σημασία έχει να κερδίζεις κάποιον που μπορεί να σε αντιμετωπίσει”*.

Η θρυλική Ιταλική ποδηλατική δύναμη: Ο Bottecchia ο πρώτος Ιταλός ποδηλάτης που γεύθηκε τη χαρά της νίκης στο γύρο Γαλλίας. A. Binda, τρεις φορές νικητής. G. Bartali, ο ποδηλάτης με την μεγαλύτερη χρονική απόσταση στις νίκες. 1^{ος} το 1938 και το 1947

F. Coppi: Ο πρώτος ποδηλάτης που κέρδισε την ίδια χρονιά τους γύρους Γαλλίας και Ιταλίας

Αθλητές του Γύρου που έγραψαν ιστορία: J. Anquetil, ο πρώτος με πέντε νίκες. J. Ulrich, ο πρώτος Γερμανός νικητής στην ιστορία του Γύρου. L. Bobet, τρεις συνεχόμενες φορές έκανε το γύρο του θριάμβου στον πύργο του Άιφελ. M. Indurain, ο Ισπανός θρύλος έγραψε πέντε φορές το όνομά του στο πάνθεον των νικητών

Αθλητές του Γύρου που έγραψαν ιστορία: M. Garin, νικητής στην πρώτη διοργάνωση το 1903.

B. Hinault, εκπληκτικός ποδηλάτης τόσο στο βουνό όσο και σε επίπεδο εδάφους.

L. Armstrong, επτά συνεχόμενες φορές νικητής. E. Merckx, φόρεσε τις περισσότερες φορές την κίτρινη φανέλα

Δεν είναι σπάνιες οι φορές που, όταν ο τελευταίος αγώνας μέσα στο Παρίσι δεν υπολογίζεται στην τελική κατάταξη, όλοι οι ποδηλάτες αφήνουν τον αθλητή που προηγείται μέχρι εκείνο το σημείο, να τερματίσει θριαμβευτής στα Ηλύσια πεδία.

Μία ιδιαίτερα συμπαθητική φιγούρα είναι ο αθλητής που τερματίζει τελευταίος με 4 ή και περισσότερες ώρες διαφορά από τους υπόλοιπους. Το "κόκκινο φανάρι" όπως ονομάζεται έχει την συμπαράσταση όλων των θεατών και κατά κανόνα η συμπάθεια αυτή μεταφράζεται και σε χρηματικά ποσά από τους χορηγούς του γύρου που ξεπερνούν κατά πολύ αυτά των αθλητών που τερματίζουν στις αμέσως προηγούμενες θέσεις.

Ο γύρος κάθε χρόνο γίνεται και πιο ανταγωνιστικός αλλά ταυτόχρονα και πιο προσοδοφόρος, αφού τα κέρδη που αποκομίζουν οι συμμετέχοντες είναι τεράστια. Το ζητούμενο είναι αν αυτός ο ανταγωνισμός καταστρέφει τις παραδόσεις που έχουν δημιουργήσει οι ίδιοι οι αθλητές μεταξύ τους.

Η μάστιγα του συγχρόνου αθλητισμού, το ντόπινγκ, χτύπησε από καιρό την ποδηλασία. Το κυνήγι της εφήμερης δόξας και του πλουτισμού οδήγησε πολλούς γνωστούς πρωταθλητές στη χρήση απαγορευμένων ουσιών. Το 1967 ο Βρετανός πρωταθλητής T.Simpson έπεσε νεκρός κατά την προσπάθεια του στην ανάβαση του Mont Ventoux. Οι διοργανωτές του γύρου απέδωσαν τον θάνατο σε παθολογικά αίτια. Η αλήθεια, όμως, που αποκαλύφθηκε λίγο αργότερα, ήταν ότι το έμφραγμα του μυοκαρδίου προήλθε από την υπερβολική χρήση απαγορευμένων ουσιών. Ήταν το πρώτο επίσημα καταγεγραμμένο θύμα στο βωμό της άνομης νίκης.

Διάσημοι σκηνοθέτες, όπως οι Louis Malle και Claude Lelouch ασχολήθηκαν με το γύρο, γυρίζοντας ταινίες μικρού μήκους και κερδίζοντας διεθνή βραβεία, με το *Vive le Tour* ο πρώτος και

το *Pour un Maillot* ο δεύτερος, στα οποία πρωταγωνιστές είναι οι ίδιοι οι ποδηλάτες.

Το παράδειγμα τους ακολούθησαν και νεότεροι σκηνοθέτες όπως οι Pepe Danquart με το *Hell on Wheels*, Sylvain Chomet με το *Triplettes de Belleville* και Tomas Gislason με το *Overcoming*. Επίσης, το γνωστό Γαλλικό φιλμ *Amelie* περιέχει στιγμιότυπα από διάφορους γύρους Γαλλίας.

Η μουσική έχει τη δική της συμμετοχή στο γύρο με το γερμανικό γκρουπ *Kraftwerk* και το *single Tour de France*.

Πηγές

Εγκυκλοπαίδειες, Ιντερνετ - Βικιπέδια

Εφημερίδες, περιοδικά, κ.ά.

Η σκληρή δοκιμασία αλλά και η χαρά του τερματισμού στο Champs Elysées

Με αφορμή πρόσφατη ιταλική έκδοση.

Φιούμε ή Ριέκα; Υπάρχουν ακόμα ερωτηματικά;

Μία πρόσφατη έκδοση της Ιταλίας αιφνιδίασε πολλούς και κρίθηκε από εξίσου πολλούς ως “καθόλου διπλωματική”.

Πρόκειται για το εικονιζόμενο ιταλικό γραμματόσημο και την αντίστοιχη σφραγίδα που απεικονίζουν το Ναυτικό και Ιστορικό Μουσείο της γνωστής κροατικής πόλης Ριέκα, και που αποτελεί μία από της αρχιτεκτονικές ομορφιές της. Κάποτε ήταν η έδρα του Κροάτη Κυβερνήτη. Φαίνεται ότι επελέγη προσεκτικά λόγω της μεγάλης συμβολικής σημασίας του, αφού ήταν αυτό που οι Ιταλοί κανονιοβόλησαν στις 12/11/1920, μη αποδεχόμενοι την ανεξαρτητοποίησή της πόλης. Ως υπέρτιλος, στο γραμματόσημο, έχει μπει η φράση **“Φιούμε – Ανατολικό έδαφος, ασφαλώς ιταλικό”**.

Όπως γνωρίζουμε, και όπως θα θυμηθούμε στη σύντομη ιστορία της πόλης που θα ακολουθήσει, η Ριέκα για κάποια ιστορικά διαστήματα υπήρξε ιταλική. Για τους Ιταλούς παραμένει πάντα με το ιταλικό της όνομα “Φιούμε”. Όμως, πώς μπορεί να γίνει αποδεκτή μία παρόμοια έκδοση, και μάλιστα με τέτοια αναγραφή, όταν οι ιστορικές συνθήκες έχουν κατοχυρώσει την Ριέκα, εδώ και πολλές δεκαετίες, ως πόλη της Κροατίας; Πώς θα βλέπαμε την αντιστοιχία ενός ελληνικού γραμματοσήμου με ένα ιστορικό κτήριο, π.χ. της Σμύρνης, με υπέρτιπλο “Σμύρνη, ασφαλώς ελληνική”; Ποια θα είναι τα συναισθήματα των Τούρκων, ή των Κροατών εν προκειμένω στο αντίκρισμα αυτής της έκδοσης; Αλλά και ποια σκοπιμότητα μπορεί να εξυπηρετεί το “ξύσιμο παρόμοιων πληγών” μεταξύ γειτόνων, Ευρωπαίων, μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Τι το ήθελαν, τελικά, οι φίλοι Ιταλοί αυτό το “TERRA ORIENTALE GIA ITALIANA”;

Ακόμα και Ιταλοί αρθρογράφοι σχολίασαν επικριτικά αυτή την έκδοση, όπως για παράδειγμα στο γνωστό διαδικτυακό φιλοτελικό περιοδικό Vaccari News του φιλοτελικού οίκου Βακάρι, στο

ποίο διαβάζουμε:

“Un testo forte, forse troppo. E questo senza voler entrare nel merito storico e politico della vicenda che sottintende”.

“Ένα κείμενο σκληρό, ίσως υπερβολικά. Και τούτο χωρίς να θέλουμε να εισέλθουμε στην ιστορική ή πολιτική σημασία του γεγονότος που υπαινίσσεται”.

Η Ριέκα, που παλιότερα ήταν γνωστή με το ιταλικό όνομά της Φιούμε, ήταν αρχαία ρωμαϊκή αποικία. Μετά από ιστορικές περιπέτειες και συγκρούσεις με Σλαύους, Βενετούς (13^ο αι.) και άλλους, κηρύχθηκε ελεύθερη πόλη από τον Κάρολο ΣΤ' και παραχωρήθηκε στην Ουγγαρία από τη Μαρία Θηρεσία της Αυστρίας.

Ελεύθερο λιμάνι από το 1723, η Ριέκα κατά το 18^ο και 19^ο αιώνα αποτελούσε κτήση των Αψβούργων, μέχρι την ένωση της με το βασίλειο της Ουγγαρίας το 1870. Αν και η Κροατία είχε συνταγματική αυτονομία μέσα στην Ουγγαρία, η Ριέκα ήταν ανεξάρτητη και η διακυβέρνησή της γινόταν κατευθιαν από τη Βουδαπέστη μέσω ενός κυβερνήτη, καθώς ήταν το μόνο διεθνές λιμάνι της Ουγγαρίας που ανταγωνιζόταν το αυστριακό λιμάνι της Τεργέστης.

Η ήττα της Αυστροουγγαρίας κατά το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου προκάλεσε την ύπαρξη δυο αντίπαλων πλευρών στη διοίκηση της πόλης. Από τη μία μεριά η Ιταλία και από την άλλη το νέο Βασίλειο Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων (αργότερα Γιουγκοσλαβία) διεκδικούσαν τα ηνία της πόλης, λόγω της αδιαμφισβήτητης ύπαρξης εθνικών πληθυσμών στην περιοχή.

Μετά από σύντομη ιταλική κατοχή, διεθνής δύναμη από γαλλικά, βρετανικά και αμερικανικά στρατεύματα κατέλαβε την πόλη το Νοέμβριο του 1918, ενώ το μέλλον της αποφαιζόταν στο Συνέδριο Ειρήνης στο Παρίσι.

Όμως, αμέσως μετά την τυπική διάλυση της Αυστροουγγαρίας, δύναμεις Ιταλών ατάκτων εθνικιστών με επικεφαλής το συγγραφέα και ποι-

ηγή Γκαμπριέλε ντ' Ανούντσιο (Εικ. 1 & 2) εισέβαλαν και κατέλαβαν την πόλη στις 12 Σεπτεμβρίου 1919.

Στις 12 Νοεμβρίου 1920, η Ιταλία κι η Γιουγκοσλαβία υπέγραψαν συνθήκη, σύμφωνα με την οποία η Ριέκα/Φιούμε θα αποτελούσε ανεξάρτητο ελεύθερο κρατίδιο. Η απάντηση του Ντ' Ανούντσιο ήταν η άμεση κήρυξη πολέμου στην ίδια την Ιταλία! Όπως ήταν φυσικό, οι αντάρτες εθνικιστές ηγήθηκε από τις βασιλικές ιταλικές δυνάμεις, που πήραν τον έλεγχο της πόλης τον Ιανουάριο του 1921.

Έπειτα από διπλωματικές διεργασίες, η Συνθήκη της Ρώμης το 1924 απέδωσε στην Ιταλία τη Ριέκα και την πόλη Σούσακ στη Γιουγκοσλαβία, πόλεις-λιμάνια που συνδέονταν διοικητικά.

Κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η πόλη ήταν στην εξουσία των φασιστών Ιταλών και, μετά την

3, 4. Η εκκλησία του Αγίου Βίτου, ένα από τα ιερά μνημεία της πόλης της Ριέκας. Δεξιά, η εικόνα του Αγίου,

πτώση του Μουσολίνι, πέρασε στην κατοχή των Γερμανών.

Κατά το τέλος του πολέμου, Γιουγκοσλαβικά στρατεύματα προέλασαν μέχρι την Τεργέστη και με τη Συνθήκη Ειρήνης του Παρισιού το 1947 ανάμεσα στην Ιταλία και τους Συμμάχους, το Φιούμε έγινε η κροατική πόλη της Ριέκα.

Την περίοδο αυτή οι Ιταλόφωνοι πληθυσμοί της Ριέκας κυνηγήθηκαν αμείλικτα από το κομμουνιστικό καθεστώς του Τίτο. Άλλοι εξορίστηκαν, άλλοι εκτελέστηκαν μαζικά ως "ύποπτοι" Φασίστες...

Ο Ιταλικός πόνος είναι "αγιάτρευτος". Στη συνείδηση πολλών Ιταλών ο "χαμός" του Φιούμε δεν έχει ξεπεραστεί. Πικραίνονται για την απώλεια αυτής της πανέμορφης πόλης με τη μεγάλη ιστορική, αλλά και εμπορική σημασία, αφού πρόκειται για ένα από τα σπουδαιότερα λιμάνια της Αδριατικής.

1, 2. Γκαμπριέλε ντ'Ανούντσιο, συγγραφέας και ποιητής, με έντονα εθνικιστικές τάσεις. Ηγήθηκε απελευθερωτικών πολέμων επικεφαλής ατάκτων

Χτισμένη στο πιο εσωτερικό σημείο του κόλπου Κβάρνερ, κατά μήκος της θάλασσας, η Ριέκα κυριαρχείται από ψηλούς ασβεστολιθικούς γκρεμούς που φτάνουν μέχρι την ακτή, προσδίδοντάς της ένα μεγαλόπρεπο φυσικό φόντο. Αλλά και οι παλιές συνοικίες της πόλης, με την ενετική αρχιτεκτονική, είναι γραφικότερες. Ανάμεσα στα ιστορικά μνημεία της μπορούν να αναφερθούν η ρωμαϊκή αψίδα (Εκ. 5) και τα τείχη (Εικ. 6), ο ναός του Σαν Τζιρόλαμο (14^{ος} αι.) με νωπογραφίες υστερογοτθικής περιόδου, ο ναός του Αγίου Βίτου (Εικ. 3, 4), σε ρυθμό μπαρόκ, και ο ναός της Παναγίας της θάλασσας, του 15^{ου} αιώνα.

Βέβαια, αν οι δυτικοί γείτονές μας διατηρούν παρόμοιους εθνικούς καημούς (δικαιούς ή άδικους, δεν είναι της δικής μας αρμοδιότητας), θα μπορούσαν να ζητήσουν παρηγοριά από εμάς τους Έλληνες. Κάτι ξέρουμε κι εμείς από χαμένες πατρίδες... Από το σημείο όμως αυτό, μέχρι του να σκαλίζουμε πληγές του παρελθόντος, και μάλιστα με προκλητικό τρόπο, υπάρχει διαφορά και αρκετή απόσταση!

Π.Λ

5. Η ρωμαϊκή αψίδα και (6) τα ρωμαϊκά τείχη, από τα σπουδαιότερα αξιοθέατα της πόλης

Αλογάκι της Παναγίας (ή του ...Σατανά;)

Όλοι γνωρίζουμε πως το αρσενικό τη στιγμή της αναπαραγωγικής διαδικασίας γίνεται συχνά βίαιο. Στην άγρια ζωή η επιβολή του αρσενικού είναι επιβεβλημένη. Η φύση ενδιαφέρεται για το αποτέλεσμα, για τη διαιώνιση του είδους. Της αρκούν οι τρυφερότητες στη φάση που προηγείται της ολοκλήρωσης!

Όμως, από το σημείο του να είναι βίαιος ο ένας από τους δύο εραστές μέχρι του σημείου ο ένας να καταβροχθίζει τον άλλον υπάρχει μεγάλη απόσταση. Αυτό ακριβώς συμβαίνει με το Αλογάκι της Παναγίας, αυτό το κομψό έντομο με το τόσο "καθαγιασμένο" όνομα. Στην περίπτωση μας μάλιστα, δράστης είναι το θηλυκό.

Η επιστημονική ονομασία του εντόμου είναι "Μάντις η Θεοσεβής" (*Mantis religiosa*) και αποτελεί τον μοναδικό αντιπρόσωπο του γένους Μάντις. Πήρε το όνομά του εξαιτίας της συνήθους στάσης του που θυμίζει κάποιον που προσεύχεται.

Έχει λεπτό σώμα πράσινο ή καφεκίτρινου χρώματος και μήκους 5-7 εκ. Το αρσενικό είναι πάντα μικρότερο από το θηλυκό. Η μεγάλη κοιλία του θηλυκού διογκώνεται ακόμα περισσότερο κατά το καλοκαίρι, καθώς γεμίζει με αυγά. Το κεφάλι είναι τριγωνικό και εξαιρετικά ευκίνητο. Διαθέτει λεπτές κεραιές και στοματικά εξαρτήματα μασητικού τύπου. Ο προθώρακας είναι λεπτός και επιμηκνής και οι οπίσθιες πτέρυγες της είναι διαφανείς και άχρωμες. Οι εμπρόσθιες (έλυτρα) είναι ελαφρά χιτωνώδεις κι έχουν περγαμνοειδή σύσταση.

Τα έξι πόδια της Μάντιδος είναι πολύ ανεπτυγ-

μένα: τα πόδια του πρώτου ζευγαριού, που είναι αρπακτικού τύπου, αναδιπλώνονται και διατηρούνται μισοκλεισμένα στη μακριά και ισχυρή κνήμη, η οποία φέρει αιχμηρές οδοντώσεις.

Η μάντις ζει και δραστηριοποιείται τη θερμή εποχή και τρέφεται γενικά με έντομα, τα οποία –μιμούμενη το γύρω περιβάλλον– συλλαμβάνει αιφνιδιαστικά με τα αρπακτικά πόδια της. Ζευγαρώνει στις αρχές του φθινοπώρου. Με μία ιδιοτροπία της φύσης, όμως, το αρσενικό δεν εκσπερματώνει αν προηγουμένως το θηλυκό δεν του καταβροχθίσει το κεφάλι κατά τη

διάρκεια της γονιμοποίησης.

Το θηλυκό γεννάει συνολικά 50-400 αυγά, κλεισμένα σε δύο η τρεις ωοθήκες, μήκους 4 περίπου εκ. που αποτελούνται από μία ουσία μεταξοειδούς τύπου. Τα αυγά ανοίγουν την επόμενη άνοιξη κι από αυτά βγαίνουν νεαρά άτομα όμοια με τα ώριμα, αλλά πιο μικρά και άπτερα. Οι ενήλικες μάντιες συνεχίζουν να τρέφονται μέχρις ότου πιάσουν τα κρύα, οπότε και πεθαίνουν.

Η μάντις ζει κυρίως στις ηλιόλουστες ζώνες, στα χορτάρια και στους θάμνους. Είναι διαδεδομένη σε όλη σχεδόν την Ευρώπη, σε μεγάλες εκτάσεις στην Ασία και στη βόρεια Αφρική. Στις ΗΠΑ δεν υπήρχε αρχικά. Εισήχθη αργότερα.

Στην Ελλάδα είναι κοινότατη. Ποιος δεν γνωρίζει το αλογάκι της Παναγίας; Έτσι το ονόμασε ο λαός μας, προφανώς διότι δεν είχε προσέξει τη σεξουαλική συμπεριφορά του. Αλλιώς θα το είχε ονομάσει "αλογάκι του ... διαβόλου"!

Π.Λ.

ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

α) ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Στις 20 Ιουνίου 2008 κυκλοφόρησε η εικονιζόμενη 5^η σειρά γραμματοσήμων του 2008, με τίτλο “ΕΠΕΤΕΙΟΙ-ΓΕΓΟΝΟΤΑ”, 7 κλάσεων, συνολικής αξίας € 6,30, σε 250.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 25.000 διπλοί ΦΠΗΚ προς € 8,70, 2000 τυποποιημένες σειρές προς € 9,20 και 2000 Λευκώματα σειράς προς € 20,50.

• Στις 4 Ιουλίου 2008 κυκλοφόρησε η 3^η σειρά γραμματοσήμων Αγίου Όρους Άθω, πέντε κλάσεων, συνολικής αξίας € 7,12 (ΦΠΗΚ προς € 9,40, Κάρτες Μάξιμουμ προς € 1,50 έκαστη, Λευκώματα σειράς προς € 34).

• Στις 22 Αυγούστου 2008 κυκλοφόρησε η 4^η σειρά γραμματοσήμων Αγίου Όρους Άθω, πέντε κλάσεων, συνολικής αξίας € 7,00 (ΦΠΗΚ προς € 9,15, Κάρτες Μάξιμουμ προς € 1,50 έκαστη, Λευκώματα σειράς προς € 34).

• Στις 19 Σεπτεμβρίου 2008 κυκλοφόρησε η εικονιζόμενη 6^η σειρά γραμματοσήμων του 2008, με τίτλο “ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ”, 6 κλάσεων, συνολικής αξίας € 5,85, σε 250.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 25.000 ΦΠΗΚ προς € 7,60, 1500 τυποποιημένες σειρές προς € 7,60, 2000 Λευκώματα Σειράς προς € 16,70 και 2000 σειρές Κάρτες Μάξιμουμ PORT PAYÉ προς € 1.50 εκάστη κάρτα.

ΚΥΠΡΟΥ:

• Στις 2 Οκτωβρίου 2008 θα κυκλοφορήσει Αναμνηστική Σειρά οκτώ γραμματοσήμων σε φυλλαράκι, με τίτλο "Η Κύπρος δια μέσου των Αιώνων". Θα είναι η πρώτη σειρά τα γραμματόσημα της οποίας θα φέρουν αξίες μόνο σε Ευρώ. Η συνολική αξία της σειράς είναι € 3.44 και των ΦΠΗΚ € 4.12 έκαστος.

β) ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΕΣ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Το μήνα Ιούλιο, στις 4, 5, 11, 12, 19, 20, 25 και 26/07/2008 και το μήνα Αύγουστο στις 1, 2, 8, 9, 15, 16, 22 και 23/08/2008 χρησιμοποιήθηκε ειδικό χρονολογικό σήμαντρο επ' ευκαιρία του Φεστιβάλ Επιδαύρου.

• Στις 8 Αυγούστου 2008 χρησιμοποιήθηκε Ειδική Αναμνηστική Σφραγίδα επ' ευκαιρία του Παγκοσμίου Συμβουλίου Κρητών που πραγματοποιήθηκε στην πόλη του Ρεθύμνου.

• Στις 12 Αυγούστου 2008 χρησιμοποιήθηκε Ειδική Αναμνηστική Σφραγίδα επ' ευκαιρία της 1^{ης} Έκθεσης Γραμματοσήμου στα Λαζαράτα του Δήμου Σφακιωτών Λευκάδας από 15 Ιουλίου έως 25 Αυγούστου 2008.

• Από 8 έως 18 Αυγούστου, στο προσωρινό ταχυδρομικό κατάστημα που λειτούργησε στο χώρο της Διεθνούς Φιλοτελικής Έκθεσης "Olympic Expo Beijing 2008", χρησιμοποιήθηκε Ειδική Αναμνηστική Σφραγίδα.

• Από 6 έως 14 Σεπτεμβρίου 2008, στο προσωρινό ταχυδρομικό κατάστημα που λειτούργησε στο χώρο της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης, χρησιμοποιήθηκε Ειδική Αναμνηστική Σφραγίδα.

ΚΥΠΡΟΥ

• C18 Με την ευκαιρία της 11^{ης} Διεθνούς Φιλοτελικής Έκθεσης PRAGUE 2008 της Τσέχικης πρωτεύουσας που έγινε από 12 έως 14 Σεπτεμβρίου 2008, χρησιμοποιήθηκε η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

• C20 Με την ευκαιρία της φιλοτελικής έκθεσης WIPA 2008 της Βιέννης (18-21 Σεπτεμβρίου 2008) χρησιμοποιήθηκε η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

γ) ΣΦΡΑΓΙΣΤΙΚΟΙ ΔΑΚΤΥΛΙΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΑ ΣΥΝΘΗΜΑΤΑ:

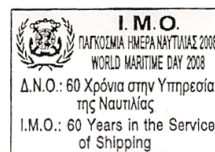
ΕΛΛΑΔΑΣ

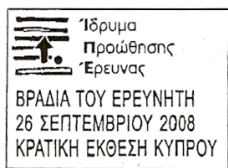
• "ΔΗΜΟΣ ΥΔΡΑΣ ΜΙΑΟΥΛΙΑ". Ο δακτύλιος χρησιμοποιήθηκε από 10 έως 19 Ιουνίου 2008, ενόψει σχετικών εορταστικών εκδηλώσεων του Δήμου Ύδρας.

• "ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΤΕ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΚΤΕΣ". Ο δακτύλιος χρησιμοποιήθηκε από 1 έως 5 Ιουνίου 2008, ενόψει εορταστικών εκδηλώσεων που πραγματοποίησε το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας.

ΚΥΠΡΟΥ

• S17 Με την ευκαιρία της "Παγκόσμιας Ημέρας Ναυτιλίας" (22/09/2008), χρησιμοποιήθηκε από 8 έως 9 Σεπτεμβρίου το εικονιζόμενο αναμνηστικό σύνθημα.

• S19 Με την ευκαιρία της εκδήλωσης για τη “Βραδιά του Ερευνητή” που έγινε στην Κρατική Έκθεση Κύπρου στις 26 Σεπτεμβρίου 2008, χρησιμοποιήθηκε από 15 έως 19 Σεπτεμβρίου το εικονιζόμενο αναμνηστικό σύνθημα.

• S21 Με την ευκαιρία των εκδηλώσεων για το 24^ο Φεστιβάλ Αγίας Νάπας (26-28 Σεπτεμβρίου 2008), χρησιμοποιήθηκε από 22 έως 25 Σεπτεμβρίου το γνωστό επαναλαμβανόμενο αναμνηστικό σύνθημα.

ΟΗΕ

Στις 10 Ιουλίου 2008 κυκλοφόρησαν πέντε νέες σειρές γραμματοσήμων έκδοσης ΟΗΕ ως εξής:

- Τίτλος σειράς “REMEMBRANCE” (3/08), αξία € 1.43, φυλλαράκι € 12.87, ΦΠΗΚ COMBO € 2.31 και ΦΠΗΚ TRIPLE € 2.11.
- Τίτλος σειράς “DEFINITIVE” (4/08), αξία € 2.30, τετράδα € 9.20, ΦΠΗΚ COMBO € 2,89
- Τίτλος σειράς “SPECIES” (5/08), αξία € 6.11, φυλλαράκι € 24.44, και ΦΠΗΚ COMBO € 6.99 και ΦΠΗΚ TRIPLE € 6.79.
- Τίτλος σειράς “ COIN & FLAG” (6/08), φυλλαράκι € 11.49 και ΦΠΗΚ JUMBO € 13.23.
- Τίτλος σειράς “DISABILITIES” (7/08), € αξία 4,60, τετράδα € 18.40, ΦΠΗΚ COMBO € 5,46 και ΦΠΗΚ TRIPLE € 5.27.

ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

CHINA '09	Λουογιάνγκ 10-16 Απρ.	Α. Βιρβίλης (210 4521971)
IBRA '09	Έσσην 6-10 Μαΐου	Κ. Χαζάπης (τηλ. 210 9813127)
BULGARIA '09	Σόφια 27-31 Μαΐου	Γ. Σπάρης (τηλ. 210 8082 479)
BALKANFILA '09	Βελιγράδι Οκτώβριος	Ελλείπουν λεπτομέρειες
ITALIA '09	21-25 Οκτωβρίου	Παντελής Λεούσης (210 2825134)
ANTWERPIA '10	Αμβέρσα 8-10 Απριλίου	Δεν έχει οριστεί
LONDON '10	Λονδίνο 8-15 Μαΐου	Σ. Μπόζοβιτς (210 6519 553)
PORTUGAL '10	Λισαβόνα 1-10 Οκτ.	Γ. Σπάρης (τηλ. 210 8082 479)
JOBURG '10	Γιοχάνεσμπουργκ 27-31 Οκτ.	Δεν έχει οριστεί
INDIA '11	Νέο Δελχί 18-28 Φεβρ.	Ελλείπουν πληροφορίες
PHILANIPPON '11	Τόκιο Αύγουστος	Ελλείπουν πληροφορίες